

JAAARPLAN

12

Centraal Bureau voor de Statistiek

CBS Jaarplan 2012

Inhoudsopgave

1. Leeswijzer.....	4
2. Externe ontwikkelingen, samenwerking, dienstverlening en communicatie	5
2.1 Externe ontwikkelingen.....	5
2.2 Samenwerkingsverbanden	9
2.3 Dienstverlening en communicatie	17
3. Statistisch programma	19
3.1 Programmavernieuwing (zie ook bijlage A).....	19
3.2 Capaciteit voor vernieuwing.....	20
3.3 Regulier statistisch programma (zie ook bijlage B).....	22
3.4 Nieuwe Europese verplichtingen in 2012 (zie ook bijlage C).....	23
4. Methodologie, onderzoek en kwaliteitszorg.....	26
4.1 Methodologie en onderzoek.....	26
4.2 Kwaliteit en kwaliteitszorg.....	28
5. Procesvernieuwing	29
6. Bedrijfsvoering en IT	30
6.1 IT	30
6.2 Bedrijfsvoering	31
Bijlage A: Programmavernieuwing	33
1. Economische ontwikkelingen	33
2. Sociaal-economische en maatschappelijke ontwikkelingen.....	38
3. Grootstedelijke problematiek.....	41
4. Kwaliteit van het bestaan	42
5. Toegankelijkheid van informatie	45
Bijlage B: Regulier statistisch programma.....	48
1. Arbeid en sociale zekerheid	48
2. Bedrijven.....	50
3. Bevolking	52
4. Bouwen en wonen	53
5. Financiële en zakelijke diensten.....	54

6. Gezondheid en welzijn	54
7. Handel en horeca.....	56
8. Industrie en energie	56
9. Inkomen en bestedingen.....	58
10. Internationale handel.....	59
11. Landbouw	59
12. Macro-economie	60
13. Natuur en milieu	62
14. Onderwijs.....	63
15. Overheid en politiek	65
16. Prijzen.....	66
17. Veiligheid en recht.....	68
18. Verkeer en vervoer.....	69
19. Vrije tijd en cultuur.....	70
20. Caribisch Nederland.....	71
21. Dossiers en overige niet-themagebonden output	72
Bijlage C: Dataleveringen aan Eurostat.....	76
Bijlage D: Begroting 2012	78
Bijlage E: Prestatie-indicatoren	81
Bijlage F: Overzicht gebruikte afkortingen.....	82

1. Leeswijzer

Het jaarplan 2012 is het vierde jaarplan op rij dat is gebaseerd op het Strategisch Meerjarenprogramma (MJP) 2009-2013. Dit plan voor 2012 geeft op een groot aantal terreinen invulling aan de voornemens en ambities uit dat meerjarenprogramma, zowel voor wat betreft het statistisch programma als op het gebied van de positionering en profilering van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) als organisatie.

In hoofdstuk 2 worden allereerst enkele externe ontwikkelingen geschetst die voor de activiteiten van het CBS en de inhoud van het statistisch programma van belang zijn. De verlaging van de administratieve lastendruk is een van de onderwerpen. In het tweede deel van dit hoofdstuk wordt een groot aantal samenwerkingsverbanden met ministeries, universiteiten en diverse andere (inter)nationale partijen belicht. In het derde deel wordt de dienstverlening en de externe communicatie van het CBS in 2012 uiteengezet.

In hoofdstuk 3 staan drie onderwerpen centraal: de programmavernieuwing, de reguliere output van het CBS en de nieuwe informatie die het CBS geacht wordt samen te stellen als gevolg van nieuwe of gewijzigde Europese regelgeving.

Hoofdstuk 4 bevat een beschrijving van het methodologische onderzoeksprogramma, het programma Kennis en Innovatie en de kwaliteitszorg.

In hoofdstuk 5 komt de procesvernieuwing aan de orde. Er wordt een aantal concrete projecten genoemd in het kader van de verlaging van de administratieve lastendruk. Dit onderwerp is in hoofdstuk 2 inhoudelijk besproken. Tevens is er aandacht voor de ontwikkeling van de systemen en processen van dataverzameling.

In hoofdstuk 6 worden de verschillende aspecten van IT, personeel & organisatie en het financieel beheer kort aan de orde gesteld.

Dit jaarplan wordt afgesloten met vijf bijlagen over de programmavernieuwing; het reguliere statistische programma, dataleveringen aan Eurostat, de begroting voor 2012, de prestatie-indicatoren en de in dit jaarplan gebruikte afkortingen.

2. Externe ontwikkelingen, samenwerking, dienstverlening en communicatie

2.1 Externe ontwikkelingen

Europees werkprogramma

In 2011 heeft de Europese Commissie haar statistisch werkprogramma 2012 vastgesteld. Het werkprogramma vormt een uitwerking van het communautair statistisch meerjarenprogramma 2008-2012¹ dat per 31 december 2012 afloopt.

De strategische doelen 2010-2014 die de Commissie bij het begin van haar mandaat heeft vastgesteld, zijn in 2012 richtinggevend voor de werkzaamheden van de Commissie. Enkele doelen zijn een uitweg uit de economische en financiële crisis vinden, het voortouw nemen bij maatregelen tegen klimaatverandering, nieuwe bronnen van duurzame groei en sociale cohesie ontwikkelen en het opstellen van een werkgelegenheidsagenda.

Het Europese werkprogramma voor 2012 is ambitieus en laat op vrijwel alle statistische terreinen beleidsintensiveringen zien. Verder komt tot uitdrukking dat het stellen van prioriteiten ondanks allerlei intenties lastig is. De voorstellen met betrekking tot vereenvoudiging en vermindering van de administratieve lastendruk leiden op korte termijn niet tot een merkbare lastendrukvermindering voor de statistische bureaus, het bedrijfsleven en de burgers. Maatregelen daartoe hebben naar verwachting pas op de middellange en lange termijn effect.

Tegen die achtergrond speelt het *Modernization of European Enterprise and Trade Statistics* (MEETS)-programma in 2012 en de jaren daarna een hoofdrol in het onderzoek naar de modernisering van bedrijfs- en handelsstatistiek. De uitkomsten van de onderzoeken moeten op Europese Unie (EU)-niveau bijdragen aan enerzijds een hogere efficiëntie in de statistiekproductie en anderzijds een merkbare vermindering van de administratieve lastendruk voor het bedrijfsleven.

¹ Besluit Nr. 1578/2007/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2007 betreffende het communautair statistisch meerjarenprogramma 2008-2012.

Versterking *economic governance* in de Europese Unie

De wereldwijde financiële crisis heeft aangetoond dat er problemen zijn met de *economic governance* in de EU. Om die problemen aan te pakken wordt in 2012 een pakket van zes wetgevingsmaatregelen van kracht, het zogeheten *six pack*. Deze maatregelen moeten ervoor gaan zorgen dat lidstaten ongezonder economisch beleid sneller aanpassen.

In het *six pack* zijn vier wetgevingsmaatregelen gericht op de hervorming van het stabiliteits- en groeipact (SGP) van de EU. Zij zijn bedoeld om te komen tot een beter toezicht op het begrotingsbeleid door middel van bepalingen op het gebied van het nationale begrotingskader en handhavingsmaatregelen die consequenter en in een eerder stadium worden toegepast ten aanzien van lidstaten die zich niet aan de regels houden. Daarnaast zijn er twee wetgevingsmaatregelen gericht op het voorkomen van macro-economische onevenwichtigheden binnen de EU. Op een aantal onderdelen hebben de maatregelen eveneens betrekking op de statistische bureaus. Er zijn bepalingen opgenomen over:

- Een wettelijke basis voor de professionele onafhankelijkheid van de statistische bureaus in de lidstaten;
- Sancties bij de manipulatie van statistieken over de overheidsfinanciën. De boete bedraagt maximaal 0,2 procent van het bruto binnenlands product (bbp);
- De introductie van een scorebord met indicatoren. Het scorebord bevat indicatoren die nuttig zijn bij de vroegtijdige identificatie van macro-economische onevenwichtigheden in de EU en de Eurozone;
- Additionele statistische verplichtingen in het kader van het Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen (ESR).

Het *six pack* brengt uitbreiding van het programma van het CBS met zich mee. Het werkprogramma brengt ook nieuwe verplichtingen met zich mee voor de statistische bureaus. Indien meerjarige financiering beschikbaar komt, wordt in 2012 een start gemaakt met de ontwikkeling van deze nieuwe statistieken die in paragraaf 3.4 worden beschreven.

Waarneming

In 2011 is de waarneemstrategie herijkt vanwege het feit dat het CBS met het gebruik van registers afhankelijk wordt van de leveranciers van deze registers, en vanwege verdergaande technologische ontwikkelingen. Het verschil met de oude strategie is de inbreng van nieuwe technologie in zowel secundaire als primaire waarneming: dat wil zeggen het verruimen van de mogelijkheden om te zoeken naar beschikbare data bronnen (zoals het gebruik van prijsinformatie op internet, of mobiele telefonie gegevens) naast registers, maar ook het gebruik van nieuwe mogelijkheden op het internet voor het verzamelen van gegevens (zoals het gebruik van mobiele telefonie, sms en skype), naast web vragenlijsten, en het verder ontwikkelen van XBRL-mogelijkheden.

Een voorbeeld hiervan is het onderzoek in 2012 naar de mogelijkheden om de administratieve lastendruk voor het bedrijfsleven van de Kwartaalstatistiek Vacatures en Ziekteverzuim (KVZ) te reduceren. Het onderzoek wordt uitgevoerd in twee fasen. Als eerste wordt onderzocht of de steekproefomvang kan worden verkleind. In de tweede fase wordt gezien hoe de primaire waarneming kan worden vervangen door een secundaire waarneming op basis van innovatieve waarnemingstechnieken via internet.

Lastendrukvermindering bedrijfsleven en gemeenten

Het CBS produceert betrouwbare en samenhangende statistische informatie die onder andere inzicht biedt in het functioneren van de samenleving en de economie in het bijzonder. Het CBS betreft daarvoor de benodigde basisgegevens zoveel mogelijk uit bestaande registraties. Deze registraties zijn echter niet toereikend waardoor uitvraag bij bedrijven noodzakelijk blijft en een administratieve last onvermijdelijk is.

Het CBS verzamelt de gegevens op zo'n manier dat de administratie lasten voor ondernemingen en instellingen zo laag mogelijk zijn. Uit de cijfers blijkt dat de feitelijke, door het CBS veroorzaakte, administratieve lastendruk al jaren achtereen daalt. Bedroeg deze lastendruk in 2009 19,8 miljoen euro, in 2010 was de lastendruk met bijna 0,8 miljoen gedaald. De lastendruk over 2011, die gemeten wordt over de respons op de enquêtes, wordt in september 2012 bepaald als alle enquêtes van 2011 zijn afgesloten.

Het voornemen van het CBS om ook in de komende periode een verdere vermindering van lastendruk te realiseren, sluit aan bij de in het Regeerakkoord aangekondigde ambitie van het kabinet, onder andere door het aantal statistische uitvragen zo veel mogelijk te verminderen

met een zo gering mogelijk effect op de kwaliteit van de statistieken. In 2012 wordt ruimte gecreëerd in het werkprogramma om extra maatregelen te treffen om een verdere vermindering van het aantal vragenlijsten mogelijk te maken.

Eén van de voorgestelde maatregelen betreft een reductie bij de statistiek Internationale handel in goederen, die neerkomt op 16 procent van de totale reductie en daarmee meer dan de helft van de beoogde reductie beslaat. Realisatie is echter afhankelijk van wijziging in Europese regelgeving. Het CBS ondersteunt de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) bij de voorbereiding voor een krachtige lobby.

Bij de kortetermijnomzetstatistieken wordt in 2012 al een reductie van 76 000 vragenlijsten gerealiseerd door aan te sluiten bij de btw-gegevens van de Belastingdienst. De overige maatregelen hebben een langere doorlooptijd. Alle voorstellen gezamenlijk leiden tot een reductie van het aantal uitvragen van minimaal 154 000 en maximaal 303 000 in 2015. Indien de vereenvoudiging van de Europese regelgeving gerealiseerd wordt, komt dit overeen met een reductie van de administratieve lasten van minimaal 20 procent en maximaal 30 procent (tot maximaal € 5,3 miljoen).

Om de negatieve effecten te beperken bij bedrijven die nog wel enquêtes ontvangen, zet het CBS in op vermindering van de zogenoemde “beleefde” lastendruk. Het CBS werkt hierbij intensief samen met ondernemers en ondernemersorganisaties, onder andere via de Adviesraad Berichtgevers. Zo wordt in 2012 gewerkt aan meer begrijpelijke taal in vragenlijsten, verbeterde digitale vragenlijsten en aan de verdere ontwikkeling van de website CBSvooruwbedrijf.nl. Ook gaat het CBS door met het nog beter afstemmen en optimaliseren van informatievergaring en -uitwisseling met het bedrijfsleven. Door betere en bruikbare informatie terug te geven verwacht het CBS dat ook de voordelen van het meedoen aan enquêtes meer worden ervaren.

Daarnaast participeert het CBS in het *Standard BusinessReporting Programma* (SBR-Programma), een Rijksbrede aanpak gericht op lastenverlichting voor het bedrijfsleven. Het CBS werkt samen met de Belastingdienst, de Kamer van Koophandel (KvK) en de banken. In 2011 hebben minister Verhagen en staatssecretaris Weekers, op advies van dit publiek-private SBR Beraad, besloten dat SBR dé standaard wordt voor de elektronische financiële verantwoordingsrapportages van ondernemingen aan de Belastingdienst, de KvK en het CBS. Dit draagt bij aan een vereenvoudigde en eenmalige gegevensvastlegging voor bedrijven. Bij het uitvragen en verwerken van die informatie worden ook processen en technieken gestandaardiseerd.

Er wordt door het CBS niet alleen gewerkt aan lastendrukvermindering voor bedrijven maar ook voor gemeenten. In 2012 wordt de deelname aan de Lastenverlichting voor Interbestuurlijke Informatie (IBI) dan ook gecontinueerd. Voor het beleidsterrein Werk en Bijstand worden de Bijstandsuitkeringenstatistiek, Bijstandsdebiteurenstatistiek, Bijstandsfraudestatistiek en de Statistiek Re-integratie door gemeenten in samenspraak met de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG), Divosa, gemeenten en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) doorgelicht met de bedoeling de uitvraag bij gemeenten te verminderen.

2.2 Samenwerkingsverbanden

In deze paragraaf wordt een aantal samenwerkingsverbanden met ministeries, universiteiten en diverse andere (inter)nationale partijen belicht (niet uitputtend) die in 2012 worden voortgezet of worden aangegaan.

Samenwerking binnen de Rijksoverheid

In samenwerking met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en het ministerie van Financiën is met de VNG overeengekomen dat bij de rapportages van financiële gegevens van gemeenten in 2012 wordt overgestapt op een deelwaarneming. Deze deelwaarneming houdt in dat gemeenten met minder dan 20 000 inwoners worden vrijgesteld van inzending van kwartaalgegevens. Dit kan echter alleen als de brongegevens van voldoende kwaliteit zijn en tijdig aan het CBS worden geleverd. Tegelijkertijd wordt de kwaliteit van de gegevens met extra toetsen gecontroleerd en worden de resultaten van de controles gebruikt bij het maatregelenbeleid van het ministerie van BZK. Het maatregelenbeleid behelst sancties die BZK kan opleggen als berichtgevers niet tijdig of kwalitatief onvoldoende brondata inzenden aan het CBS.

Daarnaast wordt met het ministerie van BZK intensief samengewerkt bij statistieken ten behoeve van de uitkeringen uit het Gemeentefonds en het Provinciefonds. De publicaties over integratie en migratie komen in samenwerking met het Directoraat-generaal Wonen, Wijken en Integratie tot stand.

Met het ministerie van Infrastructuur & Milieu (I&M), Rijkswaterstaat, het ministerie van BZK, het ministerie van EL&I, de voorziening tot samenwerking Politie Nederland, de Waterschap-

pen, Provincies, Prorail en het Kadaster wordt in 2012 voor het eerst breed samengewerkt bij de aanbesteding van luchtfoto's.

Met het ministerie van I&M vindt samenwerking plaats bij het Onderzoek Verplaatsingen in Nederland (OVIN) en het meten van het aantal verkeersdoden.

Samen met het Wetenschappelijk onderzoeks- en documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Veiligheid & Justitie (V&J) en met de Raad voor de rechtspraak verzorgt het CBS twee jaarlijkse publicaties: Criminaliteit en rechtshandhaving (sinds 1999) en Rechtspleging civiel en bestuur (sinds 2010).

Door het CBS wordt samen met het ministerie van V&J, gemeenten en politiekorpsen en het WODC jaarlijks de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM) uitgebracht.

Voor het project Herziening Brandweerstatistiek, een samenwerking tussen het CBS, de Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding (NVBR) en het ministerie van V&J, is 2012 een belangrijk jaar. Doel van het project is een nieuwe, geactualiseerde vragenlijst. Voor het samenstellen van de herziene Brandweerstatistiek wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande databronnen, zoals de gegevens uit de meldkamers. De administratieve lastendruk voor de brandweerkorpsen wordt daarmee geminimaliseerd.

Met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) wordt samengewerkt bij het samenstellen van beleidsinformatie uit het Basisregister Onderwijsnummer, de internationale onderwijsstatistiek, statistieken over *Careers of Doctorate Holders* en het onderzoek *Programme for the International Assessment of Adult Competencies* (PIAAC) van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).

Met het ministerie van SZW vindt samenwerking plaats op het terrein van de bijstandsuitkeringenstatistiek, -debiteurenstatistiek en de -fraudestatistiek, de Statistiek re-integratie door Gemeenten, de verdeelmodellen Wet Werk en Bijstand, de Wet Investeren in Jongeren, de Kernkaart gemeenten en verder bij de Europese *Labour Market Policy* database, de Vakbondsmonitor, de monitor Levensloop en de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden.

Met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) vindt samenwerking plaats in het kader van het jaardocument Maatschappelijke Verantwoording zorginstellingen. Dit jaardocument wordt gefinancierd vanuit de Algemene wet bijzondere ziektekosten en de Zorgverzekeringswet. Daarnaast vindt samenwerking plaats bij de Landelijke Jeugdmonitor. Ten slotte maakt het CBS op verzoek van het ministerie en het College voor Zorgverzekerin-

gen de Verzekerdenmonitor, te weten schattingen van het aantal wanbetalers en onverzekerden voor de Zorgverzekeringswet.

Met de Nederlandse Zorgautoriteit wordt samengewerkt op het gebied van indicatoren voor het monitoren van marktwerking, de eerste lijn en medisch specialisten.

Met het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) wordt samengewerkt bij de analyse van doodsoorzaakgegevens, medische registraties en gezondheidsenquêtes, de Volksgezondheid Toekomst Verkenning, het Nationaal Kompas Volksgezondheid en Kosten van Ziekten en Zorggegevens.nl (een website met metadata van gegevensverzamelingen in de zorg).

Bij het opstellen van de regionale bevolkings- en huishoudensprognoses en op het terrein van wonen en woningmarkt vindt samenwerking plaats met het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).

Met het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) wordt samengewerkt bij verschillende enquêtes onder personen en huishoudens, zoals Culturele Veranderingen in Nederland, Tijdbestedingsonderzoek, Aanvullend Voorzieningengebruikonderzoek en enquêtes onder minderheden. Daarnaast brengen CBS en SCP gezamenlijke publicaties als het Armoedesignalement, de Emancipatiemonitor, het Jaarboek Integratie en de Trendrapportage ziekteverzuim, arbeidsongeschiktheid en arbeidsparticipatie uit.

Het CBS verzorgt in afwisseling met het SCP het Jaarrapport Integratie. In dit rapport is informatie over allochtonen in Nederland, zowel over hun aantal en samenstelling als over hun leefsituatie en maatschappelijke integratie opgenomen. Het rapport wordt eens per twee jaar in afwisseling met het SCP door het CBS verzorgd. In 2012 is het weer de beurt aan het CBS.

Het Centraal Planbureau (CPB) is een van de belangrijkste afnemers van CBS-gegevens met name op het terrein van macro-economie en arbeidsmarkt. Regelmatig wordt er inhoudelijk overleg gevoerd over deze onderwerpen. Ten behoeve van zijn onderzoeksprogramma maakt het CPB, via het centrum voor beleidsstatistiek, intensief gebruik van microdata. Via diverse klankbordgroepen heeft het CPB inbreng in een aantal speerpunten. Binnen het speerpunt impact ICT worden in samenwerking met het CPB indicatoren ontwikkeld die een beeld geven van internethandel en internet-gerelateerde handel. Als afronding van het project 'Wederuitvoer nader bekeken', worden in 2012 samen met het CPB enkele artikelen gepubliceerd over dit onderwerp.

Met het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), de Sociale Verzekeringsbank en de gemeentelijke sociale diensten wordt intensief samengewerkt in het kader van statistieken over de sociale zekerheid (AOW, Anw, AKW, werkloosheid, arbeidsongeschiktheid, bijstand en re-integratie).

Met het UWV WERKbedrijf vindt samenwerking plaats in het kader van de maandelijkse persberichten over werkloosheid (werkloze beroepsbevolking en niet-werkende werkzoekenden).

Samenwerking met andere overheden

Met GGD-Nederland, de afzonderlijke GGD'en en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu wordt vanaf 2012 samengewerkt aan de Gezondheidsmonitor. Het doel van de Gezondheidsmonitor is het verkrijgen van eenduidige landelijke cijfers over (determinanten van) gezondheid, waarbij ingezoomd kan worden naar regio's en gemeenten. Deze cijfers zijn input voor de landelijke Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV), regionale VTV's en lokale gezondheidsnota's. Daartoe gaan het CBS en de GGD-en al in 2012 met een gedeeltelelijk op elkaar afgestemde vragenlijst het veld in.

Met de VNG en afzonderlijke gemeenten vindt samenwerking plaats in het kader van het beter ontsluiten van gemeentelijke informatie (het Gemeenteportal). Het CBS benadert in 2012 het Interprovinciaal Overleg en gemeenten om de diensten van het CBS onder de aandacht te brengen en aanvullende wensen te inventariseren.

Samenwerking met onderwijs en wetenschap

Aan het CBS zijn in 2012 zes buitengewoon en bijzonder hoogleraren van de Vrije Universiteit Amsterdam (VU), Universiteit van Amsterdam (UvA), TU Delft en de Universiteit Maastricht (UM) verbonden. Daarnaast zijn er samenwerkingsverbanden met verschillende universiteiten. Ook wordt er in 2012 gewerkt aan proefschriften door twee CBS-medewerkers en zes assistenten in opleiding (aio) van universiteiten die een promotieonderzoek voor het CBS uitvoeren. De proefschriften betreffen de volgende onderwerpen:

- a. *Non-response and Response Bias in Mixed Mode Surveys*. Het doel van dit project is zoveel mogelijk te corrigeren voor ongewenste mode-effecten bij mixed mode onderzoek;

- b. *Missing Data* technieken. Het doel van dit project is de ontwikkeling van methoden voor imputatie van ontbrekende waarden die resulteren in data van hoogwaardige kwaliteit en die geschikt zijn voor routinematige toepassing op het CBS;
- c. *Optimal Design of Survey Strategy Allocations*. Het doel van dit project is om efficiënt verschillende strategieën voor dataverzameling toe te wijzen aan verschillende populaties zodat aan beperkingen van een budget en/of aan voorwaarden voor de nauwkeurigheid van de schattingen worden voldaan;
- d. *Motivation of Respondents in Business Surveys*. Dit project heeft tot doel om determinanten in kaart te brengen en uiteindelijk zodanig te beïnvloeden dat deze motivatie hoger wordt;
- e. *Response Burden and Measurement Error in Business Surveys*. Hoe beïnvloedt het ontwerp van de dataverzameling, met name van de vragenlijst, het ontstaan van responslast en meetfouten, wat kunnen we beter doen en hoe kunnen we de kwaliteit van dataverzameling bij bedrijven monitoren;
- f. Statistische methoden voor het kwantificeren en corrigeren van methodebreuken. Hierbij gaat het om het verfijnen van tijdreeksmodellen en het aandragen van alternatieve methoden;
- g. Schatten van de omvang en samenstelling van een populatie met incomplete registraties;
- h. *Smarter Fieldwork, Lower Costs*. Dit project inventariseert mogelijkheden om paradata van persoonsenquêtes te gebruiken voor responsverhoging, vermindering van vertekening, en kostenreductie.

De VU en het CBS werken - evenals in 2011 - in 2012 verder samen aan het project Integratie van internationale handels- en transportstromen. In 2012 leidt dit project tot nieuwe, geïntegreerde tabellen over internationale handels- en doorvoerstromen. Het project omvat ook een studie naar regionale goederenstromen. Deze studie draagt bij aan het Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO)-onderzoeksprogramma Duurzame Bereikbaarheid Randstad.

De Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) en het CBS werken samen aan een onderzoek naar het gebruik van nieuwe, geavanceerde technologie zoals GPS, *Bluetooth* en *Weigh-in-Motion* voor de statistieken van verkeer en vervoer.

Met de Universiteit Utrecht (UU), EUR en *Network for Studies on Pensions, Aging and Retirement* (Netspar) onderzoekt het CBS de motieven van (vervroegde) pensionering. Daarbij worden onderzoeksresultaten van Netspar gekoppeld aan gegevens van het CBS over pensioenaanspraken.

Een medewerker van het CBS is gastmedewerker in de vakgroep *Computational Ecology* van de UvA. Dit gebeurt in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring.

In het kader van een samenwerkingsovereenkomst met het Cito (Instituut voor Toetsontwikkeling) worden in 2012 onderling gegevens beschikbaar gesteld uit respectievelijk de Eindtoets Basisonderwijs en de leerlingregistraties gebaseerd op het onderwijsnummer.

Met het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI) worden gezamenlijk projecten uitgevoerd op het terrein van demografische analyses en prognoses. Met de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) heeft het CBS de handen ineengeslagen in een project over sterfteprognose.

Met het PBL, RIVM en Wageningen Universiteit en Researchcentrum (WUR) wordt samengewerkt bij het opstellen en actualiseren van het Compendium voor de Leefomgeving: een website met feiten en cijfers over milieu, natuur en ruimte in Nederland.

Voor de VSNU (Vereniging van Nederlandse Universiteiten) wordt jaarlijks gedetailleerde informatie samengesteld over de studievoortgang van eerstejaars en studieduur van geslaagden in het wetenschappelijk onderwijs.

Met het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) van de UM werkt het CBS aan onderzoeksprojecten zoals naar voortijdig schoolverlaters, langetermijneffecten van onderwijs en onderzoek naar post-initiële scholing en loopbaanmobiliteit.

Met de vakgroep Marketing en Kwantitatieve Economie van de UM en Stanford University (Palo Alto, Californië) wordt aan een gezamenlijk onderzoeksproject over de representativiteit van webpanels gewerkt.

Overige samenwerking nationaal

In vervolg op succesvolle bijeenkomsten die in 2011 zijn georganiseerd voor grote bedrijven en brancheorganisaties, wordt in 2012 verder gewerkt aan het intensiveren van de contacten met deze doelgroep. Het CBS beoogt hiermee de producten nog beter af te stemmen op de

behoeften van het bedrijfsleven om zo de toegevoegde waarde van de output van het CBS nog beter onder de aandacht te brengen.

Samen met de KvK, VNO-NCW, MKB Nederland en het Economisch Instituut Bouwnijverheid (EIB) voert het CBS de Conjunctuurenquête (COEN) uit.

In navolging van het Olympisch plan en de nadrukkelijke vermelding van het belang van sport in het regeerakkoord stellen het CBS, het ministerie van VWS, externe experts, het SCP, NOC*NSF en het Mulier Instituut een satellietrekening Sport samen. De cijfers van deze rekening worden halverwege 2012 gepubliceerd.

In een consortium geleid door *United Nations University* heeft het CBS in 2011 meegewerkt aan de opzet van een model waarmee de verkopen, de Nederlandse voorraden en het afval van elektrische en elektronische apparatuur kunnen worden onderzocht. In 2012 wordt deze samenwerking gecontinueerd.

Met het Economisch Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf (EIM) participeert het CBS in het programma MKB en Ondernemerschap dat het EIM in opdracht van het ministerie van EL&I uitvoert.

Met de Nederlandse organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO) opereert het CBS op het terrein van de arbeidsmarkt en gezondheid. Voorbeelden hiervan zijn de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden, het aantal niet-werkenden en flexibele arbeid in Nederland.

In overleg met de MarktOnderzoekAssociatie (MOA) stelt het CBS jaarlijks een tabellenset samen. Met die set valideren de leden van de MOA hun steekproeven en schatten ze de omvang van hun doelgroepen (de zogeheten Gouden Standaard).

Samen met het Waarborgfonds Kinderopvang (WKO) worden de bedrijfsgegevens bij kinderopvangorganisaties verzameld. Met de brancheorganisatie Maatschappelijke Ondernemersgroep c.q. het Servicepunt Welzijnsinformatie (SPWi) wordt samengewerkt bij de uitvraag onder welzijnsinstellingen.

Met De Nederlandsche Bank (DNB) wordt nauw samengewerkt waarbij DNB brondata levert over banken, beleggingsinstellingen, verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen. Verder spitst de samenwerking zich toe op uitwisseling en afstemming van gegevens over de betalingsbalans c.q. buitenlandrekening. In 2012 wordt verder gewerkt aan de afstemming van de verschillende populaties en de verbeterde waarneming van bijzondere financiële in-

stellingen. Verder wordt in 2012 veel aandacht besteed aan de veranderende internationale verplichtingen (BPM6 en ESA2010).

In het kader van de lastendrukverlichting wordt in samenwerking met de brancheorganisaties Eigen Vervoerders Organisatie (EVO) en Transport en Logistiek Nederland (TLN) een traject ingezet om de vragenlijst van het goederenwegvervoer te verbeteren en aanlevering via *eXtended Mark-up Language* (XML) (rechtstreeks uit Transport Management Systemen van bedrijven) verder te promoten.

De in 2011 begonnen samenwerking met de zeehavens van Amsterdam, Rotterdam en Zeeland wordt in 2012 gecontinueerd. Doel van die samenwerking is een gemeenschappelijk datawarehouse waar informatie uit meerdere bronnen voor de zeevaartstatistiek wordt vergaard. Door het gebruik van het datadistributiekanaal Portbase wordt de brondata naar verwachting sneller, completer en consistentier aangeleverd dan via de huidige kanalen van douane en afzonderlijke havens.

Internationale samenwerking

Met de toenemende internationale samenwerking en afstemming is er regelmatig contact met internationale organisaties als Eurostat, de OESO, de *United Nations Economic Commission for Europe* (UNECE) en *United Nations Statistical Division* (UNSD). Maar internationale contacten vinden ook plaats op sectoraal niveau als met de Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO), de *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization* (UNESCO), de Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO) en *World Trade Organisation* (WTO).

Eurostat en de nationale statistische bureaus (ESSnet) werken samen ter bevordering van de statistiekontwikkeling op uiteenlopende terreinen. Het CBS participeert in 2012 in acht projecten. Eén van die projecten is *Data Collection for Social Surveys using Multiple Modes*. Dit is een door de Europese Commissie gefinancierd tijdelijk samenwerkingsverband van enige nationale statistische bureaus met als doel het ontwikkelen van statistische concepten, methoden en technieken ter verbetering van de kwaliteit van de Europese statistiek.

Naast deze acht projecten is het CBS in 2012 ook actief op andere internationale podia. De Directeur-Generaal van het CBS is gedeeld voorzitter met Eurostat van het *Sponsorship on Standardisation*. Deze groep is eind 2011 gestart en moet de weg vrijmaken voor verdergaande standaardisatie in het ESS, met als doelen efficiencyvergroting en kwaliteitsverbetering.

Daarnaast is de Directeur-Generaal van het CBS voorzitter van de *High Level Group for Strategic Developments in Business Architecture in Statistics* (HLG-BAS), die opereert onder de vlag van de UNECE. De HLG-BAS is in het leven geroepen om op topmanagement-niveau sturing te geven aan en convergentie te bereiken in de veelvoud aan nationale en internationale initiatieven tot vernieuwing. De focus ligt hierbij op de belangrijkste gebieden voor verandering: de statistische producten, de waarneming en het statistisch productieproces. UNECE, Eurostat, OESO, Australië, Canada, Italië, Nederland, Slovenië en de VS zijn lid van de HLG-BAS.

In VN-verband is het CBS actief als voorzitter van de groep voor *Measuring sustainable development*, van de groep *Impact of Globalisation on National Accounts* en als lid van de *Steering Group of Crime Statistics*.

CBS heeft samen met het Italiaanse statistiekbureau ISTAT succesvol ingeschreven op het zogenaamde *e-Frame project "European Framework for Measuring Progress"*. Het Nederlands-Italiaanse consortium onder voorzitterschap van de Directeur-Generaal van het CBS en ISTAT-president Giovannini heeft negentien partners waaronder het Britse en Franse statistiekbureau, de OESO en verschillende universiteiten. Nobelprijswinnaar Stiglitz is lid van de Adviesraad. Het project wordt gefinancierd door de Europese Commissie en heeft een implementatietijd van 30 maanden vanaf 1 januari 2012. Er worden twee grote conferenties en verschillende workshops georganiseerd. De slotconferentie (2014) zal door het CBS worden georganiseerd. Het werk zal ook leiden tot diverse rapporten die de harmonisatie van het meten van *the progress of societies* bespoedigen.

Het CBS neemt in 2012 opnieuw deel aan Europees Statistisch Trainingsprogramma.

Het CBS is in 2012 ook actief betrokken bij het IPA programma (*Instrument for Pre-Accession Assistance*). Dit is een programma waarbij nieuwe en kandidaat-lidstaten van de EU worden ondersteund bij het ontwikkelen van het statistisch programma en de inzet van statistische methoden.

2.3 Dienstverlening en communicatie

Bij het Centrum voor de Beleidsstatistiek kunnen onder meer beleidsmakers en onderzoekers terecht voor informatie over het laten uitvoeren van onderzoek op maat en over het zelf onderzoek doen op gegevensbestanden. Vanwege de toenemende vraag naar on site en remo-

te access diensten met microdata wordt in 2012 onderzocht of een vergroting van de capaciteit gerealiseerd kan worden. Verder wordt per 1 januari 2012 een nieuwe tariefstructuur ingevoerd, gekoppeld aan de nieuwe dienstencatalogus. Daarmee wordt er voorzien in de behoefte van de klanten.

Het aantal aangesloten bronnen en de zoekfunctionaliteiten van het bibliotheekportaal KennisLink wordt in 2012 verder uitgebreid aan de wensen van gebruikers. Daarnaast wordt het digitaliseringsproces van de bibliotheekcollectie voortgezet, mede dankzij een verworven subsidie van de Koninklijke Bibliotheek.

In 2012 wordt gekeken welke winst te behalen is voor de berichtgever en het CBS bij het terugleveren van informatie aan de berichtgever. Berichtgevers, die cruciaal zijn voor het CBS, doen veel moeite om het CBS de juiste gegevens te leveren. Het CBS doet er alles aan om de (ervaren) lastendruk te verminderen. Dit is in paragraaf 2.1 uitgebreid beschreven.

In 2012 wordt de vindbaarheid van informatie op StatLine, de online database van het CBS, vergroot. Ook verschijnen mobiele applicaties voor het Android platform en de iPad. Het sociale mediabeleid wordt in 2012 verder ontwikkeld, zowel op inhoud als op te bereiken potentiële doelgroepen. Gezien de enorme vlucht die de sociale media nemen, is het niet de vraag óf, maar hóe het CBS deze media kan inzetten wil het de doelgroepen bereiken. In het bijzonder krijgen Twitter en YouTube speciale aandacht door deze media beter te gaan benutten.

3. Statistisch programma

3.1 Programmavernieuwing (zie ook bijlage A)

In het MJP 2009-2013 is een aantal structureel geachte maatschappelijke ontwikkelingen benoemd waarop het CBS met de statistische informatievoorziening wil inspelen. De uitwerking daarvan in concrete voorstellen voor onderzoek of nieuwe statistiek gebeurt in de vorm van een vernieuwingsprogramma.

Het vernieuwingsprogramma is ingedeeld naar de vier inhoudelijke hoofdthema's genoemd in het MJP 2009-2013, namelijk Economische ontwikkelingen, Sociaaleconomische en maatschappelijke ontwikkelingen, Grootstedelijke problematiek en Kwaliteit van het bestaan. Daarnaast zijn enkele projecten gedefinieerd die tot doel hebben om de dienstverlening en de toegankelijkheid van de statistische informatie van het CBS verder te verbeteren, wat eveneens een nadrukkelijke ambitie uit het MJP is. In bijlage A is van elk van de vernieuwingsprojecten een korte beschrijving opgenomen en is aangegeven welke resultaten er in 2012 verwacht worden.

Het huidige meerjarenprogramma loopt tot en met 2013. De vernieuwingsprojecten die onder het lopende meerjarenprogramma zijn gestart, worden daarom zoveel mogelijk in 2012 en 2013 afgerond en de ontwikkelde producten of processen worden opgenomen in het reguliere programma. Om die reden is het aantal geheel nieuwe projecten in 2012 beperkt. Ontwikkeling vergt namelijk vaak enige jaren. Door tijdige afronding van de projecten onder het huidige vernieuwingsprogramma wordt ruimte gecreëerd om invulling te geven aan de prioriteiten die in het nieuwe MJP zullen worden opgenomen.

Een belangrijk deel van de projectenportefeuille voor 2012 is daarom een voortzetting van eerder ingezette vernieuwingen. Daarnaast zijn drie nieuwe projecten voorzien:

- Regionalisering Enquêtedata: het doel van dit project is om met behulp van geavanceerde statistische methoden laag-regionale statistische informatie samen te stellen. In overleggen met onder meer de ministeries van SZW en OCW wordt regelmatig expliciet gevraagd naar uitbreiding van bestaande statistieken met regionale indelingen;
- Internationale arbeidsmigratie in de 21e eeuw: dit project is erop gericht zicht te bieden op de invloed van arbeidsmigratie op de arbeidsmarkt en vice versa. Met de uitbreiding van

de EU is de internationale arbeidsmigratie fors toegenomen: de arbeidsmarkt staat open voor miljoenen EU-burgers. Bovendien is er een verschuiving te verwachten van blijvende naar pendelende migranten. Ten behoeve van de CBS bevolkingsprognose is het van groot belang meer grip te krijgen op de relatie tussen arbeidsmarkt en migratie. Veranderingen in de instroom kunnen dienen als voorspeller voor de ontwikkelingen in de arbeid-simmigratie in de (nabije) toekomst. Hiermee kan een belangrijke bron van onzekerheid in de migratieprognose worden aangepakt;

- Groene Groei: het vernieuwingsprogramma Groene Groei draagt bij aan een vollediger beeld van duurzame economische ontwikkeling in Nederland. Het CBS voorziet reeds in een grote behoefte door het samenstellen en publiceren van onafhankelijke informatie over economische groei waarbij het milieu minder wordt belast en het gebruik van grondstoffen en andere hulpbronnen wordt beperkt. Zo is onder meer in 2011 de nationaal en internationaal goed ontvangen publicatie *Green Growth in the Netherlands* uitgebracht. De activiteiten die voor 2012 zijn voorzien, beogen bestaande informatie samen te brengen en enkele hiaten op te vullen. Ook worden in samenwerking met onder meer het PBL een aantal nieuwe indicatoren ontwikkeld. Daarmee kan een meer compleet overzicht worden gegeven van het thema. Middels een nog te vormen klankbordgroep worden deze indicatoren afgestemd.

Om de dienstverlening aan gebruikers van CBS-informatie verder te verbeteren, zijn reeds vorige jaren enkele projecten gestart. Alle plannen worden met ingang van 2012 gebundeld en onder centrale regie uitgevoerd. Het gaat hierbij onder meer om het verbeteren van de vindbaarheid van informatie in de CBS-database StatLine, presentatie van cijfers door middel van visualisatietechnieken, aanbieden van toegesneden informatie voor gebruik in lesprogramma's en het bedienen van ondernemers met informatie over enquêtes.

3.2 Capaciteit voor vernieuwing

De totale capaciteit die in 2012 met het vernieuwingsprogramma is gemoeid bedraagt circa 140 vte. Een deel van deze capaciteit is benodigd voor de productie van statistieken die in de afgelopen jaren in het kader van de programmavernieuwing zijn ontwikkeld. In 2011 is met die productie ruim 74 vte gemoeid, in 2012 zal dat circa 81 vte zijn.

Overzicht van de capaciteitsverdeling voor programmavernieuwing in 2012 in vte's

Onderwerp ingedeeld naar MJP thema's	Capaciteit	
	2011	2012
I. Economische ontwikkelingen		
Internationale economische relaties	8	6
Economische doelgroepenanalyse en gedrag van ondernemingen	4	5
Conjunctuur en risico-indicatoren financiële markten	7	7,4
Regionaal economische statistieken	3	4
Impact ICT	3	2,5
Inkomen, belastinguitgaven en belastingdruk	5	3,5
Transport en Logistiek	4	5,4
Mobiliteit	3	4,5
II. Sociaaleconomische en maatschappelijke ontwikkelingen		
Regionalisering enquêtedata (nieuw)	-	1,6
Internationale arbeidsmigratie in de 21e eeuw (nieuw)	-	1,5
Levensloop	9	8,5
Belevingen	2,5	2
Pensioenaansprakenstatistiek (afgerond)	3,5	3
Veiligheid	6,5	6,5
III. Grootstedelijke problematiek		
Wijk- en buurtinformatie (afgerond)	7,5	5
Woningmarkt	6	5
IV. Kwaliteit van het bestaan		
Groene groei (nieuw)	-	4
Duurzaamheid	8,5	5
Dynamiek in de zorg	3	2,1
Welzijn	2	2,1
Huishoudens in de Nationale Rekeningen en Ageing Society	2	2,5
V. Toegankelijkheid van informatie		
Verbeteren outputpresentaties	6	6,5
Centrum voor statistisch onderzoek	4	3
Afgeronde en in productie genomen speerpunten		
Creatieve industrie	0,3	0,3
Holdings en intraconcerndiensten	0,3	0,3
Prijsontwikkelingen	3,5	3,5
Sociale samenhang	2	2
Sociale dynamiek en uitbreiding Arbeidsrekeningen	7	7
Loonkostenindex	0,3	0,3
Onderwijs	4	4
Gezondheid, welzijn en zorg	8,2	8,2

Macro-economische cijfers gezondheids- en welzijnszorg		
Productiviteit en kenniseconomie	6	6
Professionalisering infrastructuur microdatatoegang	6	6
Lange tijdreeksen	4	4
Handel en diensten	2	2
Totaal	141,1	140,2
waarvan voor productie	74,4	81,2

3.3 Regulier statistisch programma (zie ook bijlage B)

Een overzicht van de reguliere output die in 2012 wordt gerealiseerd, vormt de kern van het werkprogramma van het CBS. In bijlage B is per thema een tabel opgenomen van de in 2012 geplande reguliere output. Daarbij worden de volgende publicatievormen onderscheiden:

- Persberichten en bijdragen aan het conjunctuurbericht op de CBS-website;
- StatLinetabellen;
- Publicatie op papier of in digitale vorm (als pdf-bestand);
- Microdatabestanden (voor remote access of *on site* en (beveiligde) bestanden).

De geplande reguliere output is in 2012 gegroeid ten opzichte van het outputprogramma van 2011. In totaal worden 206 persberichten en conjunctuurberichten gemaakt in 2012. Het aantal StatLine tabellen dat wordt geactualiseerd of nieuw in de database wordt opgenomen, bedraagt ongeveer 4 070. Er worden 177 publicaties samengesteld die op papier of als pdf-bestand beschikbaar komen. Van deze publicaties worden er ook 14 als E-book uitgebracht. Het CBS verzorgt 882 Eurostatleveringen. Tot slot komen 136 microdatabestanden beschikbaar voor extern onderzoek (via remote access of *on site* werken).

Bij de keuze van de onderwerpen voor korte artikelen in het Webmagazine wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de nieuws waarde van de uitkomsten van de statistiek en de actualiteit. Daarom worden deze niet vooraf op onderwerp of thema gepland. Er worden in 2012 naar verwachting 225 webartikelen gepubliceerd.

Zoals genoemd is in bijlage B per thema de geplande output in een tabel weergegeven. Eventuele wijzigingen ten opzichte van het programma van 2011 zijn met een korte tekst toe-

gelicht. Dat kan gaan om nieuwe onderwerpen waarover wordt gepubliceerd of andere wijzen van waarnemen of verwerking die leiden tot gewijzigde output. Tevens is aangegeven welke mutaties zijn gebaseerd op Europese regelgeving.

In de laatste paragraaf van bijlage B is een aantal bestanden, tabellen en publicaties opgenomen die meerdere (of alle) thema's bestrijken en daardoor niet zijn in te delen bij een van de thema's. Dit betreft overzichtspublicaties, basisindelingen of tabellen, bestanden of publicaties die ten behoeve van een van de dossiers op de website worden samengesteld.

3.4 Nieuwe Europese verplichtingen in 2012 (zie ook bijlage C)

Een volledig overzicht van de dataleveringen aan Eurostat is opgenomen in bijlage C.

In het kader van de begrotingsvoorbereiding voor 2012 heeft het CBS een claim ingediend voor nieuwe Europese statistische verplichtingen. Deze verplichtingen starten in 2012. Het gaat om 7 projecten. Hiermee zijn in 2012 in totaal 26,3 vte en een bedrag van € 3,3 miljoen gemoeid. Met de ontwikkeling van deze nieuwe verplichtingen zal pas begonnen worden als de noodzakelijke meerjarige financiering vaststaat. Het gaat om de volgende projecten:

1. Indexcijfers voor woningen en woningverkoop

In de *European Harmonization of Consumer Price Indices* (HICP) verordening voor consumentenprijzen wordt in 2012 de verplichting opgenomen voor het samenstellen van prijsindices van de door de sector huishoudens aangekochte woningen. De additionele vereisten waaraan het CBS in 2012 moet voldoen hebben betrekking op een frequentieverhoging van kwartaal- naar maandpublicatie, de voor kwaliteit gecorrigeerde prijsindex voor nieuwbouwwoningen, een prijsindex van woningen die vanuit de sociale sector worden verkocht aan de huishoudens alsmede andere woning gerelateerde prijsindices. Deze indices vormen gezamenlijk de nieuwe Europese consumentenprijsindex voor koopwoningen. Het gaat hierbij om nieuwe prijsindices, primair voor de EU.

2. Statistiek op het gebied van de betalingsbalans, de internationale handel in diensten en buitenlandse directe investeringen.

Als gevolg van een uitbreiding van de gegevensleveranties in het kader van de verordening betreffende de statistieken op het gebied van de betalingsbalans, de internationale handel in diensten en buitenlandse directe investeringen, wordt in 2012 een begin gemaakt met de noodzakelijke aanpassingen om in 2014 aan de verplichtingen te kunnen voldoen, zoals onder meer het ontwikkelen van nieuwe schattingsmethoden.

3. Intensivering van de economische beleidscoördinatie

In 2012 wordt de Richtlijn tot vaststelling van voorschriften voor begrotingskaders van de lidstaten van kracht. Hierin worden aanvullende eisen gesteld aan de basiselementen van nationale begrotingsraamwerken: boekhoudkundige en statistische vraagstukken en ramingsmethoden, zoals extra maandelijkse rapportageverplichtingen over kasgegevens van de overheid en periodieke aansluiting van deze kasgegevens op de methode van het ESR.

4. Gevolgen ESR 2010 voor de basisstatistieken

Om aan de verplichtingen van het nieuwe ESR te kunnen voldoen moeten in 2012 de bestaande concepten en methoden van de korte termijn- (KS), jaarstatistieken (PS) en de jaarstatistiek financiën van grote onderneming (SFGO) worden herzien. Deze statistieken vormen de basis voor de samenstelling van de Nationale Rekeningen (NR) en moeten daarom in onderlinge samenhang worden gezien.

5. Statistieken over onderwijs in moderne vreemde talen

In 2012 zijn de lidstaten verplicht gegevens te leveren over onderwijs in moderne vreemde talen. Deze verplichting is gebaseerd op uitvoeringsverordening van de Commissie betreffende de productie en ontwikkeling van statistieken over onderwijs en een leven lang leren.

Het betreft een uitbreiding van een bestaande statistiek. Er worden al statistieken gemaakt over onderwijs in moderne vreemde talen in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. Het talenonderwijs in de onderbouw (de lagere leerjaren van vmbo, havo en vwo) en in het middelbaar beroepsonderwijs wordt met bovengenoemde verordening aangevuld.

6. Statistieken over arbeidsongevallen

Als gevolg van de uitvoeringsverordening van de Commissie betreffende communautaire statistieken over de volksgezondheid en de gezondheid en veiligheid op het werk, met betrekking tot de statistieken over arbeidsongevallen, vindt in 2012 een haalbaarheidsonderzoek plaats naar het ontwikkelen van methoden voor het efficiënt verzamelen van statistieken over arbeidsongevallen.

7. Statistieken over doodsoorzaken

In 2012 zijn de lidstaten verplicht gegevens te verzamelen over doodsoorzaken. Deze verplichting is gebaseerd op uitvoeringsverordening van de Commissie betreffende communautaire statistieken over de volksgezondheid, de gezondheid en veiligheid op het werk en de statistieken over doodsoorzaken.

Met ingang van 2012 is deze statistiek verplicht gesteld. Verder moeten er op basis van de verordening extra gegevens worden geleverd over Nederlanders die in het buitenland zijn overleden en gegevens over doodgeborenen.

4. Methodologie, onderzoek en kwaliteitszorg

4.1 Methodologie en onderzoek

In 2012 start het CBS naast het bestaande Onderzoeksprogramma ook het programma Kennis en Innovatie. Het onderscheid tussen onderzoek en innovatie is dat innovatie zich vooral richt op kortlopende experimentele onderzoeken die kunnen leiden tot vernieuwing en concrete toepassing in het statistisch proces. Innovatie kan zowel betrekking hebben op processen, producten/output als op de manier van (samen) werken. Onderzoek richt zich voornamelijk op verdiepende methodologische research waarbij de vraagstelling in belangrijke mate vanuit de inhoudelijke afdelingen komt en waarbij onderzoek antwoord moet geven op de methodologische vragen uit de statistische praktijk. Implementatie van uiteindelijke innovatie is uiteraard in sommige gevallen afhankelijk van de resultaten van het onderzoek.

Om die reden wordt het Onderzoeksprogramma in nauw overleg met het Kennis en Innovatieprogramma uitgevoerd; hiermee wordt ook de effectiviteit van het onderzoek, dat wil zeggen de toepassing van de onderzoeksresultaten, vergroot.

Bij de uitvoering van beide programma's wordt in 2012 extra aandacht besteed aan de mogelijkheden voor samenwerking met externe partijen, zoals EU-instellingen en universiteiten. Deze samenwerking biedt diverse voordelen. Universiteiten en hogescholen zijn allereerst leveranciers van toekomstige CBS-medewerkers. Daarnaast kunnen methodologische en inhoudelijke problemen, waar het CBS zelf niet aan toekomt of de kennis niet voor in huis heeft, worden opgepakt. Andere voordelen zijn dat nieuwe ontwikkelingen worden gevolgd, nieuwe invalshoeken worden bestudeerd, projectvoorstellen en onderzoeksrapporten worden gereviewed en up-to-date statistische kennis binnen en buiten het CBS wordt verspreid. Studenten kunnen kennis maken met het CBS en zo het imago van het CBS als statistische autoriteit versterken. Daarom wordt een deel van beide programma's samen met universiteiten uitgevoerd, in het bijzonder door minimaal acht gezamenlijke promotieonderzoeken.

De onderzoeksprioriteiten voor 2012 sluiten aan bij het meerjarig onderzoeksprogramma 2011-2015 van het CBS en bouwen deels voort op de onderzoeks- en ontwikkelresultaten van de afgelopen jaren. Het accent voor 2012 ligt op onderzoek naar nieuwe methoden van gegevensverzameling en bijbehorende verwerkingsmethoden. Die nieuwe methoden leveren

kostenbesparingen op en zorgen tevens voor een verlaging van de administratieve lasten en de enquêtedruk, zonder dat daarbij de kwaliteit van de statistieken wordt aangetast.

In het bijzonder wordt onderzoek gedaan naar gemengde waarnemingsmethoden en -kanalen; combinaties van web, papier, telefoon, persoonlijke gesprekken en vooral registers. Er kan beter worden omgegaan met webwaarneming. Hierbij gaat het om het voorspellen van responspercentages via het web, het ontwerpen van vragenlijsten voor webwaarneming, het voorkómen van verschillende uitkomsten per waarnemingsmodus en eventueel het corrigeren voor de vertekening in de uitkomsten ten gevolgen van webwaarneming. De ontwikkelingen van communicatiemethoden brengen nieuwe mogelijkheden met zich mee. Het CBS kan zich dus niet alleen beperken tot webinterviews, maar ook de waarnemingsmethoden en presentatietechnieken zullen verder aangepast moeten worden aan nieuwe mogelijkheden. Waar mogelijk worden de onderzoeksresultaten vertaald in prototypes, die in het Innovatieprogramma omgezet kunnen worden in statistische software of gebruikt kunnen worden bij de vernieuwing van statistische processen en producten.

In 2012 wordt een integraal plan opgesteld voor het programma Kennis en Innovatie. De doelstelling van dit programma is het versnellen van de innovatie in de producten en processen van het CBS. Bijzondere aandacht hierbij krijgen oplossingen voor de uitdagingen waar het CBS voor staat zoals toenemende wens om gebruik te maken van bestaande informatiekanalen, de toenemende concurrentie doordat externe organisaties met moderne IT-middelen eenzelfde soort producten kunnen maken als het CBS, de vluchtigheid van informatie en de daarmee groeiende behoefte aan snelle, toegespitste informatie én verschuivingen in de media (van papier naar sociale media) waardoor het steeds moeilijker wordt de doelgroepen adequaat te bereiken.

Binnen het programma Kennis en Innovatie wordt een zogeheten Innovatielab opgezet. Dit is een infrastructurele voorziening waar ideeën snel getest kunnen worden op het gebied van verwerkingsmethoden en –processen en output. Het Innovatielab wordt begin 2012 geopend.

4.2 Kwaliteit en kwaliteitszorg

Kwaliteit krijgt steeds meer aandacht, zowel binnen het CBS als binnen het Europese statistische systeem. Het CBS past een kwaliteitsmanagementsysteem toe gebruikmakend van het internationaal erkende *EFQM Excellence Model* en gebaseerd op de Europese praktijkcode voor de statistiek. Daarin worden, naast nauwkeurigheid, betrouwbaarheid en tijdigheid van de output, ook andere kwaliteitsaspecten beschouwd waaronder dataveiligheid en privacybescherming.

In 2012 wordt bijzondere aandacht besteed aan interne trainingen over kwaliteits- en risicomanagement. Om de transparantie over de kwaliteit van de statistische informatie te vergroten, worden kwaliteitsrapportages ontwikkeld die gepubliceerd worden op de website van het CBS. Daarnaast wordt op de website aangegeven in hoeverre het CBS voldoet aan de Europese Praktijkcode.

Verder wordt een project gestart voor het bepalen van de plausibiliteit van cijfers door systematische en gestructureerde vergelijking van deze cijfers met andere bronnen. Doel hiervan is om de samenhang tussen statistieken te verbeteren en meer inzichtelijk te maken.

Voor het bewaken van de kwaliteit van statistische producten en bijbehorende productieprocessen, wordt onder meer gebruik gemaakt van audits en *self-assessments*. Jaarlijks worden tien audits geïnitieerd. Voor de belangrijkste (imagobepalende) statistieken is afgesproken dat deze minimaal eens per drie jaar worden geaudit.

Met ingang van 2011 doorlopen alle niet-imagobepalende statistieken een driejarige cyclus *self-assessments*. Het doel is analoog aan dat van de statistische audits. Na het houden van een *self-assessment* volgt op basis van een risico-inschatting eventueel een volledige audit van de desbetreffende statistiek.

Informatiebeveiliging en het toezicht op de bescherming van persoons- en bedrijfsgegevens krijgen in 2012 extra aandacht. De kaders voor de informatiebeveiliging, gebaseerd op de ISO27000 norm, worden geëxpliciteerd. Het doel is om te komen tot een modulair opgebouwd handboek informatiebeveiliging, waarin ook het bestaande beleid, richtlijnen en afspraken worden opgenomen. In lijn met het Rijksbrede beleid wordt een meldingsprocedure voor beveiligingsincidenten opgesteld. Het interne opleidings- en voorlichtingsprogramma krijgt in 2012 een vervolg.

5. Procesvernieuwing

Procesvernieuwing blijft ook in 2012 essentieel voor het CBS. Doelstellingen van de procesvernieuwing zijn het realiseren van een verdere lastendrukvermindering, kwaliteitsverbetering van de statistieken, een betere aansluiting bij de IT-infrastructuur van andere overheden, efficiencyverhoging binnen de productieprocessen en vermindering van de onderhouds- en beheerslast van IT-systemen.

Zoals in paragraaf 2.1 beschreven is, zal het CBS de inspanningen voortzetten om het aantal uitvragen te verminderen en nog meer en beter gebruik maken van informatie die al bij de overheid en in de administraties van bedrijven beschikbaar is. Concrete projecten die in 2012 worden uitgevoerd op dit terrein betreffen het verminderen van de steekproefomvang bij de korte termijn omzetstatistieken, de vacaturestatistiek en de Consumentenprijsindex (CPI). Verder wordt er bij de productiestatistieken onderzocht of er winst valt te behalen door geautomatiseerd informatie uit te vragen uit administraties van bedrijven en daarmee de vragenlijsten te verkleinen.

Bij de verschillende processen van dataverzameling worden systemen en processen verder ontwikkeld, met name gericht op het efficiënter en effectiever kunnen besturen van de logistiek.

Het verwerkingsproces van de doodsoorzakenstatistiek wordt vernieuwd, zodat elektronische overlijdensverklaringen ontvangen kunnen worden en de typering van doodsoorzaken geautomatiseerd kan plaatsvinden. Ook voor verschillende statistieken op het terrein van de sociale zekerheid wordt in 2012 het verwerkingsproces vernieuwd. Daarbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van eerder ontwikkelde systemen.

In 2012 wordt het programma herontwerp persoonsenquêtes afgerond met als resultaat dat bij de waarneming bij personen en huishoudens gebruikt gemaakt kan worden van meerdere waarneemmethodes en -kanalen.

Verwacht wordt dat in 2012 de basis gelegd kan worden om het Nieuwe Handels Register in 2013 als leidende bron voor het algemeen bedrijfsregister van het CBS in gebruik te nemen. Dit betekent dat processen en systeem van het algemeen bedrijfsregister aangepast moeten worden aan deze nieuwe input.

6. Bedrijfsvoering en IT

In 2012 worden de ondersteunende diensten van het CBS verder geïntegreerd. De IT-diensten blijven apart georganiseerd, maar de overige bedrijfsvoeringsdisciplines, waaronder bedrijfsinformatiemanagement, planning en control, financieel beheer, human resource management, in- en externe communicatie (zie paragraaf 2.3) en facility management, komen in één organisatieonderdeel bij elkaar.

De begroting en de toelichting daarop zijn opgenomen in bijlage D. Een overzicht van de prestatie-indicatoren en hun streefwaarden is opgenomen in bijlage E.

6.1 IT

Upgrade softwareplatform

Dit programma heeft tot doel om het softwareplatform van de eindgebruikersomgeving, de servers en de databases te upgraden. Voor de eindgebruikersomgeving betreft dit een upgrade naar Windows 7. Vanwege de impact op het primaire proces is dit programma een grote operatie. De uitvoering is in 2011 gestart met de succesvolle migratie van enkele groepen eindgebruikers naar het nieuwe platform. De verwachting is dat de resterende migraties van de eindgebruikers eind 2012 zijn uitgevoerd en dat het programma in 2013 volledig is afgerond.

Vernieuwing rekencentra

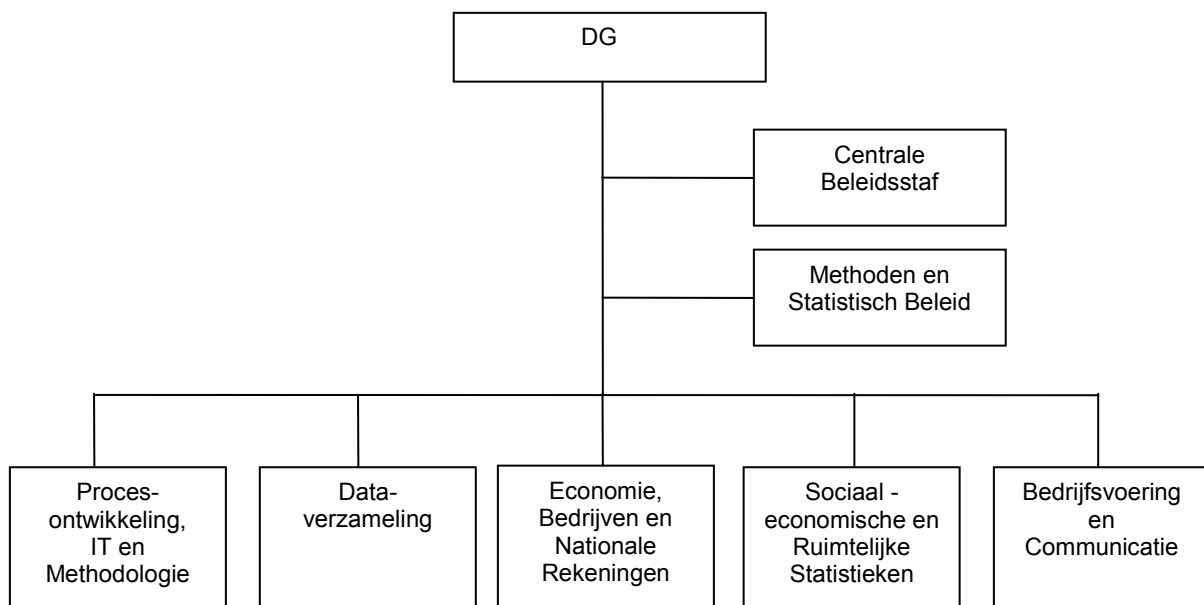
Er is ten doel gesteld om een nieuw 'primaire' en een nieuwe 'secundaire' rekencentrum in te richten en operationeel te maken. In het primaire rekencentrum worden de acceptatie- en productieomgevingen ondergebracht. Het secundaire rekencentrum bevat de backupvoorziening en de ontwikkel- en testomgevingen. Deze rekencentra moeten de voorziene groei de komende jaren kunnen opvangen. Uitgangspunt bij dit programma is dat de totale kosten voor de rekencentrumvoorzieningen niet stijgen.

In 2011 is door middel van een aanbestedingstraject een leverancier geselecteerd en gecontracteerd waar beide rekencentra worden ondergebracht. Het primaire rekencentrum komt in Almere en het secundaire rekencentrum komt in Haarlem. Tevens is een begin gemaakt met de inrichting van het primaire rekencentrum dat naar verwachting in de eerste helft van 2012 volledig operationeel is. De afronding van het programma wordt, na het operationeel maken van het secundaire rekencentrum, in de tweede helft van 2012 verwacht.

6.2 Bedrijfsvoering

Personeel & Organisatie

Per 1 januari 2012 heeft het CBS een nieuwe organisatiestructuur:

In de nieuwe organisatiestructuur blijft procesvernieuwing en -ontwikkeling een belangrijk speerpunt, zoals ook in hoofdstuk 5 is beschreven. Hiertoe is een nieuwe hoofddirectie gevormd die voorlopig als pilot is neergezet.

In 2012 wordt de bezetting verder gereduceerd conform het formatief meerjarencader. Tegelijk wil het CBS zich richten op het aantrekken, binden én boeien van nieuwe medewerkers van een nieuwe generatie. De inspanningen op het gebied van de arbeidsmarktcommunicatie - en dan in het bijzonder de campagne Wie brengt Nederland cijfermatig in kaart - zijn hier op gericht.

Het CBS tracht als goed werkgever zijn bestaande medewerkers inhoudelijk interessant en uitdagend werk te bieden met aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden, mobiliteitskansen en loopbaan- en ontwikkelmogelijkheden. Het CBS wil de medewerkers daarmee blijven boeien en ook binden.

Om de speciale aandacht voor personele mobiliteit en ontwikkeling te borgen is, naast een uitgebreid Management Development-traject, met ingang van 2012 een apart organisatieonderdeel ingericht: de centrale mobiliteitsorganisatie. Dit onderdeel behartigt het geheel van instroom-, doorstroom- en uitstroomvraagstukken.

Financieel beheer, planning & control en facility management

Integratie van bedrijfsadministraties leidt tot meer coherente en juiste gegevens en biedt kansen voor efficiencyverbetering bij het voeren van die administraties. Bij de advisering van het management over bestuurlijke vraagstukken, vindt conform het concept van 'business control' integraal gecoördineerde advisering plaats vanuit de verschillende bedrijfsvoeringsdisciplines. Dit doet recht aan het veelal multidisciplinaire karakter van de managementvraagstukken. De effectiviteit van de advisering neemt dan toe.

Uitvoerende diensten worden geleidelijk steeds meer conform het model van een regieorganisatie ingericht. Daarbij loopt de facilitaire dienstverlening voorop. Daar worden ook eerste stappen gezet naar 'multi-service' contracten. Dit zijn contracten waarbij verschillende diensten bij één contractpartner (leverancier) worden betrokken.

Bijlage A: Programmavernieuwing

In deze bijlage zijn de onderzoek- en ontwikkelactiviteiten beschreven die na 2012 leiden tot reguliere statistische informatie. Het is een opsomming van projecten in het kader van het vernieuwingsprogramma, ingedeeld naar vier inhoudelijke hoofdthema's. Daarnaast zijn enkele projecten gedefinieerd die tot doel hebben om de dienstverlening en de toegankelijkheid van de statistische informatie van het CBS verder te verbeteren.

Van de vernieuwingsprojecten die in 2011 zijn afgerond, is aangegeven welke output er met ingang van 2012 in de reguliere productie wordt opgenomen.

1. Economische ontwikkelingen

Internationale economische relaties

De globalisering heeft de afgelopen decennia een extra dimensie gekregen door vergaande ICT- en informatieontwikkeling, waarmee de wereldwijde communicatie aanzienlijk is vereenvoudigd. Daardoor zijn sociaal- economisch ontwikkelingen in Nederland meer afhankelijk geworden van het buitenland. Het speerpunt Internationale Economische Relaties (SIER) beoogt dit fenomeen nader te beschrijven en te analyseren. Hiertoe wordt informatie ontwikkeld op micro-, meso- en macroniveau.

Geplande output:

- Dynamiek in de internationale handel en de relatie met de ontwikkeling van de werkgelegenheid;
- Goederenstromen en de waarde daarvan naar eigendomsrelatie van bedrijven (in en buiten Nederland);
- Aantallen banen en lonen naar eigendomsrelatie van bedrijven (in en buiten Nederland);
- Banen, lonen en internationale handel naar soort handelsrelatie (importeur, exporteur en *two-way traders*);
- Omzet van dochterondernemingen in combinatie met importen en exporten (experimentele tabel). Met behulp hiervan kunnen de sectorrekeningen nader worden opgesplitst (*owner based framework*);

- Tabellen over globalisering in Nederland in de Internationaliseringsmonitor: kerncijfers over eigendomsrelaties van bedrijven, omvang en spreiding van importen en exporten en directe buitenlandse investeringen.

Economische doelgroepenanalyse en gedrag van ondernemingen

Dit speerpunt heeft tot doel informatie die in verschillende statistieken en bronnen over de Nederlandse economie te vinden is, structureel te bundelen en in samenhang cijfers te presenteren over belangrijke (doel)groepen. De structurele bundeling moet het mogelijk maken om snel en flexibel in te spelen op actuele thema's en relevante doelgroepen en om een goed beeld te geven van waargenomen fenomenen en maatschappelijke vraagstukken.

Geplande output:

- StatLinetabellen en andere publicaties over nieuwe bedrijvengroepen (waaronder topsectoren) en een bedrijvenruggengraat (bestand van bedrijven met een aantal kenmerken);
- Succes- en faalfactoren voor detailhandelsbedrijven op basis van bedrijfsprestaties;
- Een StatLinetabel met een typering van bedrijven naar de positie in de productieketen;
- Tabellen over bedrijvendynamiek: aantallen bedrijven (verdeeld naar bedrijfsgroep) die betrokken zijn bij belangrijke gebeurtenissen: oprichtingen, opheffingen, geboortes, sterftes, fusies, overnames, afsplitsingen, uiteenvallingen;
- Verdere uitbreiding van de bedrijvenruggengraat zodat deze informatie bevat over dynamiek, regio, de internationale dimensie, de positie in de keten, succes- en faalfactoren.

Conjunctuur

Dit speerpunt moet leiden tot betere en snellere informatie over de conjuncturele ontwikkeling. Het richt zich onder meer op versnelling van het publiceren van informatie, het opvullen van witte vlekken en het ontwikkelen van samenhangende indicatorensets voor actuele fenomenen. Ook het ontwikkelen van risico-indicatoren over financiële markten maakt deel uit van het voorstel.

Geplande output:

- Doorontwikkeling van de maandindicator economische groei en bouw van een productiesysteem;
- Doorontwikkeling en eindrapportage over economische voorhoede (systeem dat een gestructureerd totaaloverzicht geeft van die indicatoren en sectoren waarin veranderingen in de economische ontwikkelingen over het algemeen het eerst zichtbaar zijn);
- Versnelde flashraming economische groei (van 45 naar 30 dagen na afloop van het kwartaal);
- Bedrijfstakfactsheets: op specifieke doelgroep gerichte informatie over de recente economische ontwikkelingen.

Regionaal-economische statistieken

Zowel bij de landelijke overheid als bij provincies en gemeenten is behoefte aan informatie over de economische ontwikkelingen van regio's. De doelstellingen van het speerpunt regionaal-economische statistieken zijn uitbreiding en kwaliteitsverbetering van de regionaal-economische statistische informatie en verbetering van de toegankelijkheid daarvan.

Geplande output:

- StatLinetabellen waarin het effect van internationale bedrijven op de regio en de invloed van een cluster van bedrijven op de regio wordt beschreven (werkgelegenheid, economische groei, investeringen, innovatie);
- StatLinetabellen over de verdeling naar regio en bedrijfsgroep van onder meer omzet, toegevoegde waarde, aantal vestigingen en aantal internationaal opererende bedrijven.

Impact ICT

Het speerpunt Impact ICT kijkt naar de impact van ICT op de samenleving. Met steun van het ministerie van EL&I zal het onderzoek naar het invullen van de witte vlekken in het statistisch programma op dit terrein worden voortgezet. Dit gebeurt met behulp van innovatieve waarnemingsmethoden. Het onderzoek richt zich in 2012 op:

- Bruikbaarheid van internetrobots bij het verzamelen van gegevens over vacatures (in het kader van enquêtedrukvermindering) en de ontwikkelingen op de woningmarkt (nieuwe en snellere cijfers);
- Gebruik van sociale media door overheden en bedrijven;
- Indicatoren die een beeld geven van de internethandel en internet-gerelateerde handel (in samenwerking met het CPB);
- Analyse van het telefoonverkeer via mobiele telefoons;
- De juridische aspecten van nieuwe waarneemmethoden.

De genoemde activiteiten monden in 2012 uit in StatLinetabellen en onderzoeksverslagen.

Inkomen, belastinguitgaven en belastingdruk

Dit project beoogt een actueel beeld te geven van de verdeling van de totale belastingdruk over huishoudens. Alleen zo valt goed inzicht te geven in de herverdelende effecten van het belastingstelsel als geheel en van afzonderlijke fiscale maatregelen in relatie tot beleidsdoelen.

Geplande output:

- StatLinetabellen over indirecte heffingen, lokale heffingen, inkomensheffingen, belastingprijkkels en arbeidsparticipatie;
- StatLinetabellen over koopkrachtmutaties door: huwelijk, krijgen van kinderen, verlies van partner, overgang van werk naar WW of pensionering;
- Geactualiseerde LokaleLastenVergelijker en visualisatie Persoonlijke Belasting Calculator op de CBS-website vergezeld van een webartikel.

Transport en logistiek

Doel van dit project is meer inzicht te geven in de economische betekenis van transport en de fysieke goederenketens. Gezien het economische belang van de transportsector voor Nederland, de *gateway to Europe*, én de relevante bijdrage aan congestie en de milieu- en klimaatproblematiek is er in de buitenwereld veel behoefte aan cijfers over de logistieke sector. Binnen dit project worden de functionele en institutionele statistieken over transport gekoppeld,

worden nieuwe secundaire bronnen aangeboord en wordt er intensief gebruik gemaakt van de combinatie van bestaande en nieuwe informatie.

Geplande output:

- Een rapport over de mogelijkheden van nieuwe digitale bronnen voor transportstatistieken;
- Een rapport over de opzet en samenstelling van een prijsindex voor de binnenvaart en voor het spoorvervoer; een proefenquête en verwerking;
- Een samenstel van methoden en modellen om de transportketen te kunnen beschrijven;
- Een transportketenstatistiek met een beschrijving van goederenstromen naar modaliteit, herkomst en bestemming en verschijningsvorm.

Mobiliteit

Doel van dit project is het beschrijven van de mobiliteit in samenhang met demografische, sociaal-culturele, economische, ruimtelijke en technologische ontwikkelingen. Dit wordt bereikt door op microniveau gegevens uit diverse registers en enquêtes te koppelen. Effecten van beleid ter bevordering van alternatieven om verkeersdrukte en milieu te ontlasten (openbaar vervoer, telewerken, flexibele werktijden etc.) zijn daardoor toetsbaar.

Geplande output:

- Uitbreiding van de Sociaal Statistisch Bestand (SSB)-satelliet Mobiliteit met onder andere een tabellenset over autobezit onder verschillende huishoudens, woon-werktabellen en tabellen over bezit van brom- en snorfietsen;
- Uitbreiding van de database bedrijfsvoertuigen met vrachtauto's en trekkers en met verkeersprestaties van bestelauto's. De database bedrijfsvoertuigen maakt het mogelijk het bezit en gebruik van motorvoertuigen vanuit bedrijfsperspectief te beschrijven.

2. Sociaal-economische en maatschappelijke ontwikkelingen

Regionalisering enquêtedata

Dit nieuwe project beoogt tegemoet te komen aan de grote vraag naar (laag)regionale cijfers. In overleggen met ministeries (BZK, OCW, SZW, V&J en VWS) en met het UWV wordt regelmatig expliciet gevraagd naar uitbreiding van bestaande statistieken met regionale indelingen. Voor een belangrijk deel heeft deze informatievraag betrekking op gegevens over beroepsbevolking (werkloosheid), onderwijs, veiligheid en gezondheid. Met behulp van geavanceerde statistische methoden is het mogelijk ook op basis van enquêtedata (in combinatie met registerinformatie, waar deze voorhanden is) laagregionale statistische informatie samen te stellen.

Geplande output:

- Rapportage over de maximale mate van regionalisering van statistische informatie uit de Enquête Beroepsbevolking, de integrale Veiligheidsmonitor en de Gezondheidsenquête op basis van geavanceerde methoden (kleinedomeinschattingen (KDS));
- StatLinetabellenset met provinciale maand-, kwartaal- en/of jaarcijfers over de beroepsbevolking en regionale jaarcijfers over veiligheid en gezondheid;
- Inventarisatie van de overige mogelijkheden voor regionale verdelingen bij de persoons- en huishoudensenquêtes door combinatie van registers en enquêtegegevens.

Internationale arbeidsmigratie in de 21e eeuw

Dit project is erop gericht zicht te bieden op de invloed van arbeidsmigratie op de arbeidsmarkt en vice versa. Internationale migratie in de 21e eeuw is meer dynamisch geworden. Met de uitbreiding van de EU en de openstelling van de nationale arbeidsmarkten hebben immigranten in Nederland werk gevonden aan zowel de onderkant - productie, tuinbouw - als aan de bovenkant - kenniswerkers - van de arbeidsmarkt. Het betreft hoofdzakelijk jonge mensen, die langer of kortere tijd in het EU-gastland verblijven. Er is een verschuiving te verwachten van 'blijvende' naar 'pendelende' migranten. Ten behoeve van de bevolkingsprognose is het van groot belang meer grip te krijgen op deze bewegingen en de relatie met de arbeidsmarkt. Veranderingen in de instroom bij deze groep kunnen dienen als voorspeller

voor de ontwikkelingen in de arbeidsimmigratie in de (nabije) toekomst. Hiermee kan een belangrijke bron van onzekerheid in de migratieprognose worden aangepakt.

Geplande output:

- Reguliere statistieken gepubliceerd over totale groepen arbeidsmigranten en emigranten;
- Rapportage over de vorderingen om met andere statistiekbureaus in Europees verband samen te werken bij het beschrijven van de internationale arbeidsmigratie.

Levensloop

Vanuit beleid en onderzoek worden toestanden waarin personen zich bevinden in toenemende mate gezien en begrepen vanuit het levensloopperspectief. Dat hangt onder meer samen met het besef dat verschillende elementen van de levensloop (beroepsloopbaan, uitkeringsbiografie, partnerschap, ouderschap, criminaliteit, migratie, pensionering, zorggebruik etc.) geen losstaande elementen zijn, maar vaak met elkaar samenhangen. Ook is er steeds meer aandacht voor de samenhang tussen levenslopen van ouders en kinderen (generaties). Om de levensloopdiversiteit in beeld te brengen volstaat het niet om de posities die individuen nu innemen te vergelijken tussen individuen met verschillende leeftijden. Immers, de maatschappij om ons heen verandert. Er spelen dus zowel leeftijdseffecten als cohorteffecten. Als we willen weten in welke mate levenslopen de laatste decennia zijn veranderd, is het vooral van belang deze cohorteffecten in kaart te brengen. Dat kan door levensloopstatistieken te ontwikkelen op basis van (geboorte)cohorten.

Geplande output:

- (Uitbreiding van) StatLinetabellen over opgroeien (buurtgegevens), sociale mobiliteit, cumulatieve risicogedrag van jongeren, ongezonde leefstijlen, voortijdig schoolverlaten in relatie tot sociaaleconomische kenmerken van ouders, veranderende arbeidsrelaties, transitie tussen arbeid en sociale zekerheid, nalatenschappen en vermogen van ouderen en vergrijzing naar bedrijfstak.

Belevingen

Het project Belevingen heeft tot doel een beter beeld te krijgen van gevoelens en ontwikkelingen in de samenleving door het verzamelen en bewerken van gegevens over opvattingen, meningen en belevingen. Naast objectieve feitelijke informatie over gedrag, spelen belevin-

gen ook een grote rol in het maatschappelijk debat. De beschikking die het CBS heeft over registerinformatie vormt een meerwaarde, niet alleen omdat hiermee een beter beeld van de samenstelling van de respons verkregen kan worden, maar ook omdat daarmee subjectieve informatie gekoppeld kan worden aan de feitelijke situatie en het feitelijke gedrag van de respondent. Een dergelijke koppeling kan meer inzicht geven in mechanismen achter keuzes, gedrag en gevoelens.

Geplande output:

- Geteste elektronische vragenlijst voor het nieuwe onderzoek;
- StatLinetabel, artikelen en een analysebestand naar aanleiding van het onderzoek Verantwoordelijkheden van de overheid en van burgers.

Pensioenaansprakenstatistiek (afgerond)

De ontwikkeling van deze statistiek is in 2011 afgerond.

Reguliere output:

- StatLinetabellen over de aanspraken van personen op AOW (1e pijler), arbeidsgerelateerd pensioen (2e pijler) en individueel opgebouwd vermogen naar geslacht, leeftijd en sociaaleconomische categorie (werknemer, zelfstandige etc.);
- Jaarlijkse publicatie over het vervangingspercentage: de te bereiken jaarlijkse aanspraken uit AOW of arbeidsgerelateerd pensioen als percentage van het huidige inkomen.

Veiligheid

Dit project beoogt de integrale beschrijving van het veiligheidsterrein vanuit complementaire gezichtspunten. Het speerpunt bedient beleidsmakers, wetenschappers, uitvoerende instanties en andere CBS-afdelingen. De SSB-Satelliet Veiligheid wordt in 2012 in productie genomen. Verder wordt gewerkt om het laatste hoofddoel: het in kaart brengen en opnemen in de SSB-Satelliet Veiligheid van de gehele strafrechtketen en de doorloop van verdachten in de keten.

Geplande output:

- Aanvullende onderdelen in de SSB-Satelliet Veiligheid;

- StatLinetabellen (verrijkt met demografische en socio-economische informatie uit het SSB) over de vervolging en berechting van verdachten en de tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen;
- Bijdragen aan verschillende in- en externe publicaties (onder meer Criminaliteit en rechtshandhaving, Jaarrapport Integratie, Jeugdmonitor, Zelfrapportage monitor Jeugd, Statistisch jaarboek).

3. Grootstedelijke problematiek

Wijk- en buurtinformatie (afgerond)

De ontwikkeling van nieuwe statistieken op dit terrein is in 2011 afgerond.

Reguliere output:

- Regionale Kerncijfers Nederland;
- Kerncijfers Wijken en Buurten, inclusief dynamiek wijken en buurten;
- Buurtcijfers in Google Earth;
- Website CBSinuwbuurt.nl;
- Nabijheidsstatistieken;
- Ruimtelijke en regionale gegevens via webservices en eenvoudige *viewers*, in het bijzonder voor buurtstatistieken, bodemgebruik en vierkantstatistieken;
- Bevolkingskernen;
- Compendium voor de Leefomgeving;
- Lengte van infrastructuur.

Woningmarkt

Door het bijeenbrengen van de verschillende statistieken op het terrein van de woningmarkt en het verbeteren van de onderlinge samenhang wordt een beter inzicht verkregen in de verschillende aspecten van de woningmarkt. De thema's voor statistiekontwikkeling (beschikbaarheid, kwaliteit, betaalbaarheid, de rol van woningcorporaties en de waarde van de wo-

ningvoorraad) zijn ontleend aan het conceptueel kader voor de woningmarkt dat eerder is ontwikkeld.

Geplande output:

- Eigendomsverhoudingen van woningen (huur versus koop), het bezit van woningcorporaties en leegstand;
- Energielabels en kruisingen van woningkenmerken en persoons- c.q. huishoudenskenmerken;
- Tabellen over financiële risico's van eigenaars-bewoners en woonlasten.

4. Kwaliteit van het bestaan

Groene groei

Groene Groei komt voort uit het speerpunt Duurzaamheid en is een aanpassing daarvan aan de internationale denkrichtingen op dit terrein. Het wordt gedefinieerd als economische groei en ontwikkeling waarbij de druk op het milieu en het gebruik van natuurlijke hulpbronnen worden geminimaliseerd. Het onderwerp groene groei staat hoog op de agenda bij een aantal internationale en nationale organisaties en binnen het bedrijfsleven, omdat het besef steeds meer komt dat economische groei op termijn alleen nog mogelijk is als deze gepaard gaat met minder belasting van het milieu en minder gebruik (of meer hergebruik) van grondstoffen en andere bronnen. Dit speerpunt beperkt zich tot de Nederlandse situatie.

Geplande output:

- Uitbreiding van de website/themapagina Duurzame ontwikkeling met groene groei indicatoren;
- Rapport ten behoeve van de conferentie over duurzame ontwikkeling Rio+20 (in 2012) met een voorstel voor indicatoren;
- StatLinetabel met bedrijfsenergieverbruiken naar Standaard Bedrijfsindeling (SBI) over 2010/2011;
- Uitbreiding statistieken over milieukosten;
- Uitbreiding van de (statistiek) energierekeningen.

Duurzaamheid

Het speerpunt Duurzaamheid heeft tot doel het maatschappelijke debat over duurzaamheid te voorzien van relevante statistieken. Daarnaast zal het CBS met behulp van de uit het speerpunt voorkomende producten ook een bijdrage leveren in de vorm van historische analyses en vergelijkingen. Het CBS heeft op dit gebied al nationaal en internationaal een prominente positie en kan deze met behulp van projecten binnen het speerpunt verder ontwikkelen.

Geplande output:

- In 2012 ligt het zwaartepunt op de internationale en historische dimensies van duurzame ontwikkeling;
- In aanvulling op de monitor duurzaamheid (die in 2011 is verschenen) zullen enkele artikelen worden geschreven over historische afruilrelaties, waarin duidelijk wordt gemaakt welke in het verleden gemaakte keuzes hebben geleid tot de huidige duurzaamheidsproblematiek;
- Historische reeksen, waar mogelijk en zinvol terug tot 1870, van de kernindicatoren van de monitor duurzaamheid;
- Een tijdreeks voor broeikasgassen (*carbon footprint*);
- Uitbreiding van de website/themapagina Duurzame ontwikkeling;
- Congresbijdragen, artikelen, voorzitterschap *Taskforce for Measuring Sustainable Development*;
- Een afsluitend gebruikersevenement.

Dynamiek in de zorg

Het project Dynamiek in de zorg wil invulling geven aan drie belangrijke thema's op het terrein van gezondheid: indicatoren voor de gevolgen van marktwerking, de relatie tussen kosten, gebruik en kwaliteit van de zorg, en de gevolgen van de veranderende samenstelling van de bevolking (zoals vergrijzing) en van de veranderende leefstijl en eetgewoonten. In 2012 worden één of meer StatLinetabellen ontwikkeld over de verandering van het volume van ziekenhuiszorg met cijfers voor de periode 2007-2010. Daarnaast wordt een voorstel gedaan voor het regulier meten van de ontwikkeling in de tijd van de kwaliteit van zorg. Dit omvat een

inventarisatie van bestaande kwaliteitsmetingen (zowel cliëntervaringen als zorginhoudelijke indicatoren) en de resultaten van die metingen; en op basis daarvan een voorstel voor (een) nieuwe StatLinetabel(len), waarmee de ontwikkeling van de kwaliteit van zorg in de tijd gevolgd kan worden.

Geplande output:

- Uitbreiding van de StatLinetabel over de zorgkosten naar persoonskenmerken en toevoeging van cijfers voor 2010;
- Cijfers op StatLine over de tevredenheid van patiënten met de geboden zorg;
- Publicatie *Gezondheid en zorg in cijfers* nieuwe stijl.

Welzijn

De basis voor het project welzijn ligt in het groeiende besef dat het bruto binnenlands product tekort schiet als enige indicator voor welvaart en welzijn. Dit heeft geleid tot de roep om aanvullende indicatoren op het terrein van kwaliteit van leven. Belangrijke impulsen om dit te realiseren zijn gegeven door het *Global Project on Measuring the Progress of Societies* van de OESO en het in september 2009 in Parijs gepresenteerde rapport van de *Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress* (Stiglitz-Sen-Fitoussi-commissie). Met het project Welzijn wil het CBS invulling geven aan de ontwikkeling van indicatoren op dit terrein.

Geplande output:

- Uitbreiding van StatLinetabellen over tevredenheid en geluk met een rapportcijfer;
- Artikel in Bevolkingstrends over het cijfer dat Nederlanders geven aan welzijn;
- Artikel over de samenhang tussen belangrijke gebeurtenissen in een mensenleven en sprongen in inkomen en welzijn;
- Engelstalig discussiedocument over de resultaten van de analyse van de *Satisfaction with Life Scale*;
- Rapport over onderzoek naar een specifiek welzijnssurvey, inclusief een voorzet voor een vragenlijst.

Huishoudens in de NR en *Ageing Society*

Het onderdeel huishoudens in de NR geeft invulling aan verschillende aanbevelingen op het gebied van *Classical GDP Issues* uit het rapport van de eerder genoemde Stiglitz-Sen-Fitoussi-commissie. Deze aanbevelingen komen neer op een verschuiving van de nadruk op productie binnen de NR naar die van de welvaart van huishoudens. Met de uitvoering van dit onderdeel worden de uitkomsten van NR versterkt en verbijzonderd voor welvaartsanalyses in bredere zin.

Er zijn grote raakvlakken met de vergrijzing of, zoals dat in het Stiglitz-Sen-Fitoussi-rapport heet: de *Ageing Society*. Met *Ageing Society* worden de veranderingen in de leeftijdsopbouw van de bevolking bedoeld. De verwachting is dat deze in de toekomst leiden tot een stijgende vraag naar informatie over de effecten van deze veranderingen in de demografie van de bevolking op sociaaleconomische ontwikkelingen. Hierbij kan men onder meer denken aan de effecten op de overheidsfinanciën, de arbeidsmarkt, inkomens- en vermogensverdeling en de vraag naar specifieke goederen en diensten. Het onderdeel *Ageing Society* is erop gericht om meer gegevens naar leeftijd te genereren. Deze gegevens worden in eerste instantie voor de desbetreffende statistieken ontwikkeld en later in de NR geïntegreerd.

Het doel van het gecombineerde project is meerledig. Ten eerste beoogt het project een statistisch kader te realiseren voor het beschrijven en analyseren van de economische effecten van vergrijzing. Ten tweede een verbeterde typering van huishoudens naar achtergrondkenmerk die beter aansluit bij de wensen van de gebruikers van de *Social Accounting Matrix* (SAM), en ten derde een uitbreiding van de SAM met informatie over vermogensverdeling over type huishoudens.

Geplande output:

- Een set experimentele tabellen over het inkomen, de bestedingen en het vermogen van huishoudens op basis van een verbeterde typering van huishoudens.

5. Toegankelijkheid van informatie

Verbeteren outputpresentaties

Het programma Verbeteren Outputpresentaties is de samenvoeging van een aantal verschillende projecten die als gemeenschappelijke doelstelling hebben om de gebruikers van CBS-informatie beter te bedienen:

- Gemeenteportal

Gemeenten en provincies hebben veelvuldig de wens naar voren gebracht om StatLine zo in te richten dat makkelijker de informatie over een specifieke gemeente of provincie bij elkaar kan worden gezet. Het CBS komt hieraan tegemoet door een Gemeenteportal te ontwikkelen. Dit is in paragraaf 2.2 al genoemd.

- Geowebsservices

Een deel van de informatie die het CBS biedt, vooral over regionale of ruimtelijke statistieken, leent zich beter voor andere presentatievormen dan traditionele tabellen. Dit onderdeel van het programma richt zich op het aanbieden van gegevens via geowebsservices. Met behulp daarvan kan de gebruiker zelf selecties van gebieden maken op het scherm en daarvan de gegevens inzien of downloaden.

- Onderwijssite

De Onderwijssite geeft informatie over de wijze waarop het CBS-materiaal past in het lesprogramma, zodat het aangeboden materiaal direct bruikbaar is. Deze site komt tot stand in samenwerking tussen het CBS en leerkrachten van het voortgezet onderwijs.

- Verbeteren vindbaarheid StatLine

Om de informatie via StatLine gemakkelijker en beter vindbaar te maken, worden onder meer de zoekmogelijkheden uitgebreid. Daarnaast wordt nagegaan of het mogelijk is om tot één zoekinterface te komen voor StatLine en de CBS-website en of zoekresultaten gepersonaliseerd kunnen worden opgeslagen (MijnCBS).

- Visualisaties

In 2012 wordt besloten welke nieuwe visualisaties worden uitgevoerd.

- Informatie voor bedrijven

Via de website CBSvooruwbedrijf.nl verstrekt het CBS informatie over vragenlijsten die bedrijven moeten invullen. Ook biedt het cijfermatige *benchmark*-uitkomsten waarmee een ondernemer zijn bedrijf kan vergelijken met andere bedrijven in dezelfde branche. Het informatieaanbod zal in 2012 worden uitgebreid.

Geplande overall output van het verbeterprogramma:

- Een productieversie van het Gemeenteportal;

- Een standaard voor interactieve kaarten en geowebsservices;
- Selectiemogelijkheid van een geografisch gebied op het scherm;
- Downloadfaciliteiten voor geselecteerde data binnen een geografisch gebied;
- Meer uitdieping op de onderwijssite - van de huidige vakgebieden - en uitbreiding met andere vakgebieden en/of doelgroepen;
- Krachtiger zoekfunctionaliteiten voor StatLine;
- Nieuwe visualisaties;
- Een up-to-date website CBSvooruwbedrijf.nl.

Centrum voor statistisch onderzoek

Het Centrum voor statistisch onderzoek is bedoeld voor het uitvoeren van incidentele analyses. Doelstelling is om aanvullend op de bestaande CBS-outputproductie en sneller dan nu al het geval is, analyses en artikelen te produceren die de basis vormen waarop maatschappelijke en politieke discussies worden gevoerd. Daarnaast kunnen in het Centrum incidentele studies worden uitgevoerd als afgeleide van andere speerpunten.

De rapporten waarin de uitkomsten van de analyses en studies worden beschreven, vormen een verdieping van gepubliceerde CBS-statistieken, bijvoorbeeld door koppeling van bestanden. In veel gevallen zullen de rapporten vergezeld gaan van een webartikel waarin de hoofdpunten uiteen worden gezet.

Bijlage B: Regulier statistisch programma

1. Arbeid en sociale zekerheid

Voor de Enquête Beroepsbevolking (EBB) wordt bij de dataverzameling een *mixed-mode design* ingevoerd in 2012. Dit betekent dat deze grootschalige doorlopende enquête bij huishoudens in een persoonlijke ontmoeting, telefonisch of via internet kan worden afgenomen. Dit leidt tot een betere aansluiting op wensen van de respondent en het kost minder geld.

In het kader van de lastenverlichting verdwijnen in 2012 vragen over het wel of niet ingeschreven staan bij het UWV WERKbedrijf in zijn geheel uit de EBB. Deze informatie haalt het CBS uit de registers van het UWV. Ook worden de gegevens met betrekking tot de bedrijven waar werknemers werkzaam zijn vanaf 2012 niet meer bevraagd in de EBB. Deze informatie wordt achteraf gekoppeld op basis van informatie uit de Polisadministratie. Uitzondering hierop vormen de uitzendkrachten. Deze staan in de Polisadministratie geregistreerd bij het uitzendbureau waar ze werkzaam zijn, terwijl de informatiebehoefte bestaat bij het bedrijf waar uitzendkrachten hun daadwerkelijke werk verrichten.

Door de aanvaarding van de Europese verordening over arbeidsongevallen (zie paragraaf 3.4) ontstaat voor het CBS een nieuwe verplichting op het terrein van statistieken over arbeid en sociale zekerheid. In 2012 vinden voorbereidingen plaats voor de levering van gegevens over dodelijke en niet-dodelijke arbeidsongevallen. Die levering moet vanaf 2013 jaarlijks plaatsvinden.

In 2012 wordt de informatie over personen met een uitkering uitgebreid met nieuwe StatLine-tabellen over de belangrijkste uitkeringssoorten. Tegelijkertijd worden de tabellen over aantallen uitkeringen versoberd door de informatie die verwijst naar persoonskenmerken van de aanvrager af te bouwen.

Als gevolg van de voorgenomen wetswijzigingen waarin de Wet Werk en Bijstand (WWB), Werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) en de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) geheel of ten dele worden omgevormd tot de nieuwe Wet Werken naar Vermogen (WWNV), zijn aanpassingen op het terrein van informatievoorziening, informatieverwerking en statistische producten nodig. Dit proces vindt in overleg met het ministerie van SZW in 2012 plaats. Voorafgaand aan de invoering van de WWNV wordt de uitvraag over het gebruik van WWB en Wet Investerings Jongeren (WIJ) aangepast als gevolg van aanpassin-

gen in de wetgeving. Zo verdwijnen in 2012 onder meer de Wet Werk en Inkomen Kunstenaars (WWIK) en de WIJ en wordt een inkomenstoets op huishoudensniveau ingevoerd.

Als gevolg van definitie- en interpretatieverschillen tussen gemeenten en het ministerie van SZW zijn vanaf verslagjaar 2009 geen cijfers meer gepubliceerd van de Bijstandsfraudestatistiek (BFS). In 2012 vindt in nauw overleg met vertegenwoordigers van het ministerie van SZW en gemeenten een verbetertraject plaats om de statistiek kwalitatief op orde te krijgen, waarna het CBS weer op regelmatige basis gegevens kan publiceren.

Met ingang van september 2011 publiceert het CBS ieder kwartaal de Prijsindex arbeid. Deze index beschrijft de ontwikkeling van de loonkosten geschoond voor wijzigingen in de structuur van de werknemerspopulatie.

Geplande output voor het thema Arbeid en sociale zekerheid

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
Bijstand en overige uitkeringen	1	1	1	1
Vacatures	1	1	1	1
Werkgelegenheid	1	1	1	1
Werkloosheid	4	3	3	3
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Arbeidskosten	1			2
Banen	6	3	1	1
Bevolking	1			1
Binding arbeidsmarkt; gemiddeld inkomen	1			
Bonden, stakingen		6		2
Cao	10	10	10	10
Creatieve industrie	1			0
Inkomstenbron	2		3	1
Jeugdmonitor		2	1	
Minimumloon				4
Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden		2		
Sociale regelingen	14	13	16	13
Sociale verzekeringen	51	51	54	51
Sociale zekerheid	6	7	7	6
Vacatures	8	8	8	8
Van arbeid naar pensioen			1	
Vergrijzing werkzame beroepsbevolking	2			
Werkloosheid en beroepsbevolking	33	45	38	33
Werknemers	2	2	2	
Ziekteverzuim	4	4	4	4

C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
Armoede-reeks (titel nog niet bekend)	1			
Agressie en slachtofferschap	1			
Sociaaleconomische trends 2012	1	1	1	1
D. Microdatabestanden (voor extern onderzoek)	<i>Aantal bestanden</i>			
Algemene Nabestaanden Wet (ANW) 2011, 2e half jaar	1			
Algemene Nabestaanden Wet (ANW) 2012, 1e half jaar				1
Algemene Ouderdomswet (AOW) aanspraken 2011				1
Algemene Ouderdomswet (AOW) uitkeringen 2012, 1e half jaar	1			
Algemene Ouderdomswet (AOW) uitkeringen 2012, 1e half jaar				1
Arbeidsongeschiktheid (AO, WIA) 2011, 2e half jaar	1			
Arbeidsongeschiktheid (AO, WIA) 2012, 1e half jaar				1
Bijstand Debiteuren Statistiek (BDS) 2011	1			
Bijstand Debiteuren Statistiek (BDS) 2012, 1e half jaar				1
Bijstand Fraude Statistiek (BFS) 2011	1			
Bijstand Fraude Statistiek (BFS) 2012 1e half jaar				1
Bijstand Uitkeringen Statistiek (BUS) registraties 2011	1			
Bijstand Uitkeringen Statistiek (BUS) registraties 2012, 1e half jaar				1
Bijstand Uitkeringen Statistiek (BUS) transacties 2011	1			
Bijstand Uitkeringen Statistiek (BUS) transacties 2012, 1e half jaar				1
Enquête Beroepsbevolking (EBB) 2011, 3e kwartaal	1			
Enquête Beroepsbevolking (EBB) 2011		1		
Enquête Beroepsbevolking (EBB) 2012, 1e kwartaal			1	
Enquête Beroepsbevolking (EBB) 2012, 2e kwartaal				1
Nationale enquête arbeidsomstandigheden (NEA) 2010	1			
Statistiek Re-integratie door Gemeenten (SRG) 2011			1	
Statistiek Werkgelegenheid en Lonen (SWL) 2011				1
Werkloosheidswet (WW) 2011, 2e half jaar	1			
Werkloosheidswet (WW) 2012, 1e half jaar				1
Wet Sociale Werkplaatsen 2010, 2e half jaar	1			
Wet Sociale Werkplaatsen 2011, 1e half jaar				1
Loonaangifte 2010	1			
Woon-Werk 2010			1	

2. Bedrijven

In 2012 worden de publicaties van de Conjunctuurenquête verbeterd. De publicaties bestaan uit een maand- en een kwartaalreeks met verschillende statistieken over de verwachtingen van ondernemers, bijvoorbeeld een omzetverwachting die aangeeft of de komende drie maanden een omzetstijging of -daling wordt verwacht. Er worden drie verbeteringen gerealiseerd.

seerd. Ten eerste gaat zowel de maand- als de kwartaalreeks gebruik maken van een nieuwe indeling naar bedrijfstakken (Standaard Bedrijfsindeling 2008). Daarnaast wordt de maandreeks voor het eerst ook regionaal uitgesplitst. Een derde verbetering is dat in de loop van 2012 nieuwe seizoen gecorrigeerde reeksen worden toegevoegd.

Op basis van verwachtingen van ondernemers worden onder meer vertrouwensindicatoren samengesteld, zoals het Producentenvertrouwen industrie. In 2012 wordt een nieuwe indicator voor het Ondernemersvertrouwen geïntroduceerd. Deze indicator wordt gelijktijdig met het bestaande Producentenvertrouwen Industrie gepubliceerd. De meerwaarde van het Ondernemersvertrouwen is dat deze indicator representatief is voor het vertrouwen in het totale bedrijfsleven, niet alleen voor de industrie. Een ander voordeel ten opzichte van het Producentenvertrouwen is dat de nieuwe indicator regionaal uitgesplitst wordt.

Geplande output voor het thema Bedrijven

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Branche monitor	1	3	1	3
Conjunctuur	6	6	6	6
Conjunctuurenquête Nederland	10	10	23	23
E-commerce	2			
Economische activiteit bedrijven	2	9	1	2
FATS			1	
Financiën ondernemingen	1		2	
Inkomstenbron		1		
Innovatie			1	2
Investerings		3		4
Ondernemingsklimaat	31			
Patentaanvragen	3			
R&D	3	1	1	1
C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
ICT, kennis en economie 2012 <i>Papieren uitgave</i>		1		
ICT, kennis en economie 2012 <i>E-book</i>		1		
Het Nederlandse ondernemingsklimaat in cijfers 2012 <i>Papieren uitgave</i>				1
Het Nederlandse ondernemingsklimaat in cijfers 2012 <i>E-book</i>				1
ICT, knowledge and the economy 2012 <i>Papieren uitgave</i>			1	
ICT, knowledge and the economy 2012 <i>E-book</i>			1	
D. Microdatabestanden (voor extern onderzoek)	<i>Aantal bestanden</i>			
Algemeen Bedrijvenregister (ABR) 2011	1			
ABR-GPSkader 2011	1			
Enquête ICT-gebruik bedrijven 2011				1
Investerings in materiële vaste activa 2010				1

Productiestatistieken bedrijven 2010				1
R&D-enquête (niet dit jaar)				
CIS2010	1			
Statistiek financiën grote ondernemingen 2010		1		
Statistiek financiën kleine ondernemingen 2010			1	

3. Bevolking

In 2012 wordt in het bijzonder aandacht gegeven aan vernieuwing van de sterfteprognose en uitbreiding van output over geregistreerde partnerschappen en huishoudenspositie. Tevens wordt de demografische informatie in het SSB uitgebreid.

Er wordt in 2012 ook aandacht besteed aan de regionale gevolgen van de bevolkingskrimp door vergrijzing en migratie. Daarbij staan de gevolgen van deze krimp binnen een regio voor de achterblijvende inwoners centraal. Er worden twee artikelen aan dit onderwerp gewijd.

Geplande output voor het thema Bevolking

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
Bevolking	1		1	
Demografische prognoses			1	
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Bevolking	3	11	7	11
Bevolkingsontwikkeling	10	9	11	14
Buitenlandse migratie		3	3	2
Geboorte		3	2	4
Huishoudens			10	1
Huwelijksontbinding			1	2
Huwelijkssluiting			2	6
Inkomstenbron		1		
Levensverwachting			1	1
Nationaliteitswijziging				2
Prognose				14
Sociale publicaties	1	1		1
Sterfte	6	8	8	10
Verhuizing				1
C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
Bevolkingstrends 2012	1	1	1	1
Demografische kerncijfers per gemeente 2012				1
Jaarrapport 2012, Landelijke Jeugdmonitor				1

D. Microdatabestanden (voor extern onderzoek)	<i>Aantal bestanden</i>
GBA personen 201201	1
GBA personen 201207	1
Gemeentelijke Basis Administratie huishoudens (GBA) 1995-2012	1

4. Bouwen en wonen

Per 1 juli 2011 zijn overheden, die adres- of gebouwinformatie gebruiken bij de uitvoering van publiekrechtelijke taken, verplicht die gegevens aan de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) te ontfangen. Gezien het feit dat een trendbreuk gedurende het lopende statistiekjaar niet wenselijk is, gebruikt het CBS de BAG per 1 januari 2012. Voor de output in 2012 betekent dit dat een aantal (StatLine)publicaties over de woningvoorraad en de mutaties daarin wijzigen qua inhoud en vormgeving. Het uitgangspunt hierbij is wel om zoveel mogelijk aan te blijven sluiten bij bestaande (StatLine)publicaties.

Geplande output voor het thema Bouwen en Wonen

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
Bouwproces en bouwvergunningen	1		1	
Prijzen	3	3	3	3
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Bouwnijverheid	10	10	12	10
Bouwproces	8	8	8	8
Conjunctuur	6	6	6	6
Vastgoed en woningmarkt	29	39	29	31
C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
Land en water (magazine BDK)	3	3	3	3
Stedenbouw en architectuur 2011	2	3	3	3
Doorstroming in de woningmarkt	1			
D. Microdatabestanden (voor extern onderzoek)	<i>Aantal bestanden</i>			
Woonruimteregeister verrijkt 2010 (wrg-plus)			1	
WOZ: waarde onroerende zaken 2011			1	

5. Financiële en zakelijke diensten

De reguliere output van de Financiële en zakelijke diensten ondervindt geen grote wijzigingen in 2012.

Geplande output voor het thema Financiële en zakelijke diensten

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
Uitzendbranche	1	1	1	1
Zakelijke dienstverlening (conjunctuurtest)	3	3	3	3
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Commerciële dienstverlening	3	3	3	3
Computerbranche	2	2	2	2
Dienstverlening landbouw			1	
Financiële instellingen, balans				2
Geld- en kapitaalmarkt				1
Institutionele beleggers		3		9
Kredietinstellingen				2
Persoonlijke dienstverlening	6	6	6	6
Uitzendbranche	2	2	2	2
Verzekeraars en pensioenfondsen		1		11
Zakelijke dienstverlening	2	2	4	2
C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
Monitor motor- en autobranche 2012	1	1	1	1
Monitor zakelijke diensten	1	1	1	1

6. Gezondheid en welzijn

In 2012 wordt de uitbreiding van de statistieken over het gebruik van Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ)-zorg afgerond met de afgegeven indicaties voor zorg. De integrale registratie van indicaties van het Centrum Indicatiestelling Zorg kan hiervoor worden benut. De indicatie geeft zowel informatie over de grondslag voor de indicatie (handicap, aandoening) als over de aard van de geïndiceerde zorg.

In 2012 resulteren de eerdere activiteiten met betrekking tot statistische informatie over de arbeidsmarktpositie van geregistreerde (para-)medici in reguliere StatLinetabellen. Deze ta-

bellen zijn gebaseerd op de koppeling van het Beroepen Individuele Gezondheidszorg (BIG)-register aan de informatie over banen, uitkeringen en pensioenen uit het SSB.

In 2012 worden de zogeheten *Hospital Standardized Mortality Ratios* (HSMR's) voor de Nederlandse ziekenhuizen berekend. Dit is een taak die het CBS in 2011 is overeengekomen met Dutch Hospital Data (DHD) voor een periode van vijf jaar. De HSMR is een indicator om sterfte in ziekenhuizen te vergelijken, waarbij rekening is gehouden met relevante kenmerken van de patiënt en de opname.

Geplande output voor het thema Gezondheid en welzijn

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
Kosten, financiering en werkgelegenheid	1			
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Bevalling, lengte en gewicht bij geboorte, borstvoeding	1			
Doodsoorzaken	3	9	7	3
Gezonde levensverwachting	2			
Gezonde levensverwachting; naar opleidingsniveau	1			
Gezondheid, leefstijl, medische contacten	6			
Gezondheidsstatistisch bestand	14	8	22	4
Griepvaccinaties	1			
Jeugdmonitor	5	11	12	7
Specifieke gezondheidsmetingen kinderen	1			
Zorgaanbod	2	4	1	3
Zorgrekeningen	5	4	3	2
C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
Gezondheid en zorg in cijfers 2011	<i>Papieren uitgave</i>	1		
Gezondheid en zorg in cijfers 2011	<i>E-book</i>	1		
D. Microdatabestanden (voor extern onderzoek)	<i>Aantal bestanden</i>			
CAK (Zorg met verblijf) (CAKZmV) 2010	1			
CAK (Zorg zonder verblijf) (CAKZzV) 2010	1			
LINH-huisartsenzorg episodes 2010				1
Geborenen en sterfte naar geboortegewicht en zwangerschapsduur 2009	1			
Geborenen en sterfte naar geboortegewicht en zwangerschapsduur 2010				1
LMR basis, diagnoses, verrichtingen 2010	1			
GBA-Uniciteit 1995-2010; 1995-20110131	1			
Geneesmiddelen 2007-2010	1			
Doodsoorzaken (DO) 2011	1			
Gezondheid (v/h POLS) 2010	1			

7. Handel en horeca

De reguliere output van het thema Handel en horeca ondervindt geen grote wijzigingen in 2012.

Geplande output voor het thema Handel en horeca

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
Detailhandel	3	3	3	3
Horeca	1	1	1	1
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Autohandel	8	8	10	8
Detailhandel	18	18	20	18
Groothandel en handelsbemiddeling	4	4	6	4
Horeca	6	6	6	6
C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
Kwartaalbericht Groothandel 2012 (Bijdrage aan magazine van branche-organisatie)	1	1	1	1
Kwartaalbericht Detailhandel 2012 (Bijdrage aan magazine van branche-organisatie)	1	1	1	1
Monitor horeca	1	1	1	1
Monitor Detailhandel	1	1	1	1

8. Industrie en energie

Het totale aanbod en verbruik van energie wordt zichtbaar gemaakt door het opstellen van de energiebalans van Nederland, het integratiekader voor de fysieke energiestromen. Hierin wordt per energieproduct en per economische sector inzicht gegeven in de diverse energiestromen. De informatie over energieverbruik vormt een belangrijke inbreng voor de vaststelling van emissies door het verbranden van fossiele brandstoffen. De kwaliteit van de elektriciteitsbalans wordt in 2012 verbeterd door de elektriciteitsproductie in de landbouw nauwkeuriger in kaart te brengen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van registraties van de netbedrijven. In 2012 worden – voor het eerst op reguliere basis- energieverbruiksgegevens voor bedrijven

buiten de industrie gepubliceerd. Deze gegevens zijn gebaseerd op de klantenbestanden van netbedrijven.

In 2012 en 2013 wordt, in samenwerking met enkele andere EU-landen, een handboek ontwikkeld voor het vaststellen van het energieverbruik van huishoudens. Het gaat hierbij niet alleen om het totaalverbruik van energie, maar vooral om een nadere uitsplitsing naar type verbruik.

Geplande output voor het thema Industrie en energie

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
Industrie	6	6	6	6
Investerings		1		1
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Aardgas	6	6	6	6
Aardolie en -producten	9	9	9	9
Conjunctuur	6	6	6	6
Delfstoffenwinning	6	6	8	6
Economische activiteit bedrijven	3	3	5	3
Elektriciteit en warmte	6	8	6	8
Energie, totaalbeeld	5	9	5	9
Energie: bestedingen en verbruik naar huishoudkenmerken				1
Energiebedrijven	6	6	8	6
Energieverbruik				1
Hernieuwbare energie	6	15	10	14
Industrie	3	3	6	3
Prodcom		1		
Sociale werkvoorziening			2	
Steenkool en -producten	4	5	4	5
Water en afvalbeheer			2	
C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
Hernieuwbare energie in Nederland 2011				1
Energiebericht Aardoliegrondstoffen en -producten per maand 2012	3	3	3	3
Industriemonitor	11	11	11	11

9. Inkomen en bestedingen

In 2011 is een pilot uitgevoerd op het vlak van internetwaarneming voor het Budgetonderzoek. Wanneer begin 2012 uit de resultaten blijkt dat deze pilot succesvol is geweest, wordt het Budgetonderzoek medio 2012 volgens een vernieuwde opzet uitgevoerd. Bij deze nieuwe opzet kunnen responderende huishoudens in plaats van via papieren vragenlijsten ook via het internet de gevraagde informatie doorgeven.

Geplande output voor het thema Inkomen en bestedingen

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
Bestedingen	3	3	3	3
Consumentenvertrouwen	3	3	3	3
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Belastingdruk	5	1		
Bestedingen van huishoudens				2
Conjunctuur	6	6	6	6
Consumentenvertrouwen	9	9	9	10
Dynamische koopkrachtontwikkeling			3	
Financiële problemen en inkomensbeoordeling				2
Gemiddeld inkomen naar kenmerken			2	3
Inkomensklassen			1	2
Inkomensongelijkheid				2
Inkomensverdeling alle huishoudens				1
Inkomstenbron	1			
Laag en langdurig laag inkomen				3
Lokale heffingen			1	
Pensioenaanspraken				5
Personele vermogensoverdrachten		5		
Samenstelling inkomen		1		2
Uitkeringsafhankelijkheid		2		
Vermogens van huishoudens				2
Werkloosheid en beroepsbevolking	1			
D. Microdatabestanden (voor extern onderzoek)	<i>Aantal bestanden</i>			
Inkomens Panel Onderzoek 2009	1			
Inkomens Panel Onderzoek 2010, voorlopige uitkomsten	1			
Regionaal Inkomensonderzoek (RIO) 2009	1			
Integraal Inkomen 2009 (beschikbaar via SSB componenten)	1			
Integraal Inkomen 2010 voorlopig (beschikbaar via SSB componenten)	1			
Integraal Vermogen 1-1-2010 (beschikbaar via SSB componenten)		1		

10. Internationale handel

In samenwerking met het speerpunt SIER worden nieuwe tabellen rondom het thema internationale handel in goederen op StatLine geplaatst. Begin 2012 worden artikelen gepubliceerd als afsluiting van het gezamenlijke CBS-CPB-project 'Wederuitvoer nader bekeken'. Dit project is in 2011 gestart.

Geplande output voor het thema Internationale handel

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
In- en uitvoer van goederen	3	3	3	3
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Energie	24	24	26	24
Handel volgens SITC	30	30	34	30
In- en uitvoer van goederen	33	33	47	34
Internationale handel in diensten	3	3	4	3
Internationale handel; kerncijfers	24	24	26	24

11. Landbouw

In april 2012 start met de Floriade 2012 in Venlo een zes maanden durende (inter)nationale Wereldtuinbouwtentoonstelling. Vanuit de Rijksoverheid hebben de ministeries EL&I en I&M op deze Floriade een paviljoen ingericht, waaraan het CBS een actieve bijdrage levert in de vorm van cijfers, figuren, tabellen en teksten. Onder de verwachte twee miljoen bezoekers zijn veel leveranciers van gegevens aan het CBS.

Het CBS onderzoekt in 2012 of het mogelijk is rechtstreeks toegang te krijgen tot het Visserij Registratie en Informatie Systeem (VIRIS) van EL&I. Bovendien wordt in 2012 onderzocht of de aansluiting op de VISHUB van het Productschap Vis in productie kan worden genomen. Via deze VISHUB kan logboekinformatie vanaf de vissersvaartuigen zonder tussenkomst direct naar het CBS worden gestuurd. Hiermee kan de actualiteit en kwaliteit van de cijfers over visserij verbeterd worden.

In samenwerking met het Landbouw Economisch Instituut (LEI) wordt - in het kader van een Eurostat *grant* - een methodologie ontwikkeld om cijfers te kunnen publiceren over koop- en pachtprizen van landbouwgronden.

In de aanloop naar de invoering van het gemeenschappelijk landbouwbeleid 2014 – 2020 van de EU vindt regelmatig overleg plaats in EU-verband. Het doel is om statistische en administratieve verordeningen met betrekking tot landbouw in lijn te brengen met dit nieuwe beleid.

Geplande output voor het thema Landbouw

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Dienstverlening landbouw			1	
Fruitteelt		2		
Landbouw	11	4	3	1
Vee	5	3	5	3
Visserij	6	6	6	6
Zuivel	6	6	6	6
C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
Land- en tuinbouwcijfers 2012			1	
D. Microdatabestanden (voor extern onderzoek)	<i>Aantal bestanden</i>			
Landbouwtelling (LT) 2011		1		

12. Macro-economie

In 2011 zijn de Nationale Rekeningen (NR) volledig over gegaan op de nieuwe bedrijfsindeling volgens SBI 2008. In 2012 wordt verder gewerkt aan de revisie van de NR. Bij de revisie worden de NR aangepast aan de vernieuwde definities en concepten van het in 2011 internationaal vastgestelde nieuwe ESR 2010. Tegelijkertijd wordt deze gelegenheid aangegrepen om nieuwe statistische inzichten en bronnen in de NR te verwerken. Hiervoor wordt een groot aantal inhoudelijke projecten uitgevoerd. De revisie leidt onder andere tot een aanpassing van het niveau van de belangrijkste macro-economische variabelen zoals het bbp en het bni. In 2012 wordt het verslagjaar 2009 gereviseerd. Tegelijkertijd wordt een eerste tijdreeks gemaakt voor de periode 2001-2009. In 2013 wordt het verslagjaar 2010 gereviseerd en wordt de bijbehorende tijdreeks daarop aangepast. Tot slot wordt in 2014 de NR-cyclus volledig conform het nieuwe ESR uitgevoerd en gepubliceerd.

In voorgaande jaren heeft het CBS veel onderzoek verricht naar het invullen van witte vlekken op het terrein van dienstenprijzen. De vernieuwde prijsinformatie wordt ingezet om de volumeramingen van de kwartaalramingen verder te verbeteren. Daarnaast worden de nieuwe methode en bronnen ingezet bij de revisie van de NR.

Werkzaamheden rond micro- en macroproductiviteitsmeting worden per 2012 bijeengebracht in de organisatie. Dit zal naar verwachting leiden tot nuttige *spin-offs*. Zo wordt bekeken of de publicatie *The Dutch Growth Accounts* kan worden verrijkt met micro-analyses, dit naast de gebruikelijke analyses in deze publicatie op macro- en mesoniveau.

De publicaties van de sectorrekeningen zijn afgestemd op de mate van detail die volgens de internationale leveringsverplichtingen nodig is. Mede door de financiële crisis zijn er regelmatig vragen om ook onderliggende details vrij te geven voor publicatie. In 2012 wordt onderzocht of de kwaliteit van deze onderliggende details voldoende is dan wel welke extra inspanningen nodig zijn om de kwaliteit op een voldoende niveau voor publicatie te brengen. Waar mogelijk worden de gevraagde details ook gepubliceerd.

Geplande output voor het thema Macro-economie

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
Arbeid	1	1	1	1
Economische groei en bestedingen	2	1	1	1
Regionaal economische groei		1		
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Arbeidsrekeningen	4	6	6	4
Effectenbeurzen	24	24	24	25
Kwartaalrekeningen	4	4	4	4
Macrofinanciële indicatoren				1
Milieurekeningen	1			6
Nationale rekeningen	4	6	23	5
Regionale rekeningen	4	2		6
Sociale zekerheid		2		
Sparen en lenen	18	20	19	18
Toerisme en recreatie			2	
C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
De Nederlandse economie 2011	<i>Papieren uitgave</i>		1	
De Nederlandse economie 2011	<i>E-book</i>		1	
The Dutch growth accounts 2011				1
Environmental accounts of the Netherlands 2011				1
National accounts of the Netherlands 2011			1	

13. Natuur en milieu

In 2012 worden diverse Eurostat *grants* uitgevoerd. Zo worden bruto energierekeningen ontwikkeld voor Nederland conform de richtlijnen van het vernieuwde *System of Environmental Economic Accounts* (SEEA) en de Eurostat taskforce Energierekeningen. Ook worden de bestaande input-output analyses uitgebreid met nieuwe milieuthema's en aangepast aan de nieuwe System of National Accounts (SNA) 2008 richtlijnen. In het kader van een Eurostat *grant* wordt verder gewerkt aan het completeren van de statistiek Kosten & Financieringen Milieubeheer met nieuwe sectoren zoals de bouw, huishoudens en het buitenland.

Het productieproces voor de statistiek Milieukosten Bedrijven wordt vernieuwd. Verder wordt aan een consortium van partners ondersteuning verleend bij het ontwikkelen van statistische informatie over elektronisch afval. Vanwege een vanaf 2009 geldende verordening rapporteert het CBS vanaf 2012 jaarlijks over de verkoopcijfers van landbouwbestrijdingsmiddelen.

De reeds bestaande vierjaarlijkse enquête naar het gebruik van bestrijdingsmiddelen gaat gedurende 2012 weer van start, dit keer voor het eerst met elektronische formulieren in plaats van papieren vragenlijsten.

In samenwerking met RIVM wordt bekeken of het mogelijk is een pilot op te zetten over het gebruik van gevaarlijke stoffen in de Nederlandse industrie.

Het CBS werkt in 2012 mee aan het voorbereiden van de zesjaarlijkse rapportage van het ministerie van EL&I aan de EU in het kader van de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn. Daartoe zullen trendgegevens en verspreidingsgegevens bewerkt worden van Natura2000-soorten en -gebieden vanuit de bestanden van het Netwerk Ecologische Monitoring. Natura2000-gebieden zijn natuurgebieden met de hoogste beschermingsstatus. Iedere EU-lidstaat heeft deze aangewezen voor de bescherming van specifieke flora- en faunasoorten die voorkomen op de Europese Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn. In Nederland zijn ruim 150 Natura2000-gebieden aangewezen.

Het werk aan nieuwe statistische technieken waarmee gecorrigeerd wordt voor de onvolledige trefkans van planten en dieren in het veld wordt in 2012 uitgebreid naar meer soortgroe-

pen planten en dieren. Modellen die inmiddels voldoende zijn ontwikkeld worden ingevoerd en toegepast in het productieproces van de natuurstatistieken. Daarnaast wordt een methode ontwikkeld en geïmplementeerd om de betrouwbaarheid van natuurgraadmeters op basis van meerdere soorten statistisch te beoordelen. Aan een dergelijke methode bestaat niet alleen behoefte voor de graadmeters die het CBS zelf berekent, maar ook bij organisaties die internationale indicatoren voor biodiversiteit samenstellen en waarmee het CBS contact heeft.

Geplande output voor het thema Natuur en milieu

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Afval	1	3		
Afvalwaterzuivering	12			
Dierlijke mest	3	3		
Emissies	2	5		
Klimaat		3		
Luchtverontreiniging	4	4		
Milieu en persoon		1		
Milieukosten	2		5	1
Regio en ruimte				1
C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
Meetprogramma's voor fauna en flora in 2011	1			
Dierlijke mest en mineralen 2011				1
Luchtverontreiniging, wegverkeer en emissies		1		
Broedvogels in Nederland 2010		1		
Watervogels in Nederland 2009-2010		1		
D. Microdatabestanden (voor extern onderzoek)	<i>Aantal bestanden</i>			
Milieukosten Bedrijven 2010				1

14. Onderwijs

De jaarlijkse gezamenlijke datalevering aan UNESCO, OESO en Eurostat heeft in 2012 voor het eerst een wettelijk verplicht karakter vanwege de Europese verordening voor statistieken over onderwijs en levenlang leren. De nieuwe statistieken die in de afgelopen jaren zijn ontwikkeld om lacunes in deze datalevering te kunnen vullen, maken daar in 2012 voor het eerst onderdeel van uit.

Het betreft nieuwe statistieken over deelname van driejarigen aan kinderopvang c.q. voor- en vroegschoolse educatie, eerstejaars en eerste keer geslaagden in de bovenbouw van het secundair onderwijs, promovendi en gepromoveerden in het wetenschappelijk onderwijs en eerstejaars en (eerste keer) geslaagden in het regulier niet-bekostigd onderwijs. In het kader van de additionele (en eveneens vanaf 2012 wettelijk verplichte) afzonderlijke dataleveringen aan Eurostat (zie paragraaf 3.4) wordt in 2012 ten slotte gestart met de ontwikkeling van statistieken over de deelname aan onderwijs in moderne vreemde talen in de onderbouw van het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs.

In 2012 wordt de statistiek Onderwijsuitgaven gereviseerd zodat deze voldoet aan de eisen die de EU-verordening op het gebied van productie en ontwikkeling van statistieken over onderwijs en levenlang leren stelt. Bestaande lacunes over bijvoorbeeld internationale geldstromen en uitgaven aan private huiswerkbegeleiding moeten dan zijn opgevuld. Vanaf 2012 vindt levering plaats van de complete dataset (inclusief metadata) aan Eurostat conform de verordening.

Geplande output voor het thema Onderwijs

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
Onderwijs				1
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Jeugdmonitor		2	4	
Onderwijsfinanciën	2	2		2
Primair onderwijs		3		
Secundair onderwijs		24	24	28
Tertiair onderwijs	3	11	1	6
Onderwijsbreed	1	1	4	
Niet-regulier onderwijs			3	
C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
Jaarboek onderwijs in cijfers 2012	<i>Papieren uitgave</i>			1
Jaarboek onderwijs in cijfers 2012	<i>E-book</i>			1
D. Microdatabestanden (voor extern onderzoek)	<i>Aantal bestanden</i>			
Hoger onderwijs (HO, HBO, WO) examens 2009/2010 definitief			1	
Hoger onderwijs (HO, HBO, WO) examens 2010/2011 voorlopig			1	
Hoger onderwijs (HO, HBO, WO) inschrijvingen 2010/2011 definitief			1	
Hoger onderwijs (HO, HBO, WO) inschrijvingen 2011/2012 voorlopig			1	
Middelbaar beroepsonderwijs (MBO) examens 2009/2010 definitief			1	
Middelbaar beroepsonderwijs (MBO) examens 2010/2011 voorlopig			1	
Middelbaar beroepsonderwijs (MBO) inschrijvingen 2010/2011 definitief			1	

Middelbaar beroepsonderwijs (MBO) inschrijvingen 2011/2012 voorlopig	1	
Volwasseneducatie (VE) examens (alleen VAVO) 2009/2010 definitief	1	
Volwasseneducatie (VE) examens (alleen VAVO) 2010/2011 voorlopig	1	
Volwasseneducatie (VE) inschrijvingen 2010/2011 definitief	1	
Volwasseneducatie (VE) inschrijvingen 2011/2012 voorlopig	1	
Voortgezet onderwijs (VO) examens 2009/2010 definitief	1	
Voortgezet onderwijs (VO) examens 2010/2011 voorlopig	1	
Voortgezet onderwijs (VO) inschrijvingen 2010/2011 definitief	1	
Voortgezet onderwijs (VO) inschrijvingen 2011/2012 voorlopig	1	
Voortijdig Schoolverlaters (VSV) 2010/11 voorlopig		1
Voortijdig Schoolverlaters (VSV) 2009/10 definitief		1
Onderwijscohort VOCL1989 (update)	1	
Onderwijscohort VOCL1993 (update)	1	
Onderwijscohort VOCL1999 (update)	1	
Onderwijsinstellingen Financiële Gegevens (OIFG) 2010	1	
Bedrijfsopleidingen 2010 (CVTS4)	1	

15. Overheid en politiek

In samenwerking met de ministeries van BZK en Financiën is met de VNG overeengekomen dat, wat betreft de financiële gegevens van gemeenten, wordt overgestapt van een integrale waarneming op een deelwaarneming (zie ook paragraaf 2.2). In verband met verwachte nieuwe Europese eisen wordt de kwaliteit van de brongegevens van de gemeenten getoetst aan de hand van een uitgebreidere set controles dan nu wordt gehanteerd. Daarnaast worden gemeenten die in de deelwaarneming van het CBS zitten, gevraagd elk kwartaal in aanvulling op de bestaande informatie hun meest recente begrotingsgegevens aan te leveren. Het CBS gebruikt deze gegevens voor de samenstelling van de verplichte informatie over het Economische en Monetaire Unie (EMU)-saldo en –schuld. De nieuwe toetsen en de extra begrotingsgegevens treden in werking met ingang van het eerste kwartaal van 2012. De deelwaarneming wordt naar verwachting in de loop van 2012 ingevoerd en draagt bij aan een verlichting van de administratieve lasten bij gemeenten.

Geplande output voor het thema Overheid en politiek

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
Overheidsfinanciën		2		

B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Financiën decentrale overheden	1	1	1	1
Financiën gemeenschappelijke regelingen		2		
Gemeentefinanciën	3	5	1	1
Overheid macro-economisch	4	4	4	9
Overheidsuitgaven aan cultuur		1		
Provinciefinanciën	3	1		1
Rijksfinanciën				2
Waterschapsfinanciën	2	1		
D. Microdatabestanden (voor extern onderzoek)	<i>Aantal bestanden</i>			
Financiën Gemeenten 2010		1		
Financiën Provincies 2010	1			
Financiën Waterschappen 2010	1			
Rijksfinanciën 2009		1		

16. Prijzen

Het prijsindexcijfer van de commerciële dienstverlening met alle onderliggende branches wordt met de publicatie over het eerste kwartaal 2012 gepubliceerd conform een nieuwe classificatie, de Classificatie van Producten naar Activiteit (CPA) 2008. Deze overgang betekent tevens dat het basisjaar wordt verlegd naar 2010=100 (in plaats van 2005). Hiermee wordt voldaan aan een Europese verplichting, wordt beter aangesloten bij andere CBS-statistieken en bij de meest actuele marktsituatie. Er wordt daarnaast onderzocht of een jaarlijkse basisverlegging mogelijk is.

Naast de reguliere StatLinetabellen voor producentenprijzen die zijn geënt op de ProdCom goederenindeling, wordt in 2012 een aparte tabel gepubliceerd waarin de producentenprijsindexen zijn herberekend volgens de COICOP goederenindeling van consumentenprijzen. Hierdoor is het mogelijk om de ontwikkelingen in de producenten- en consumentenprijzen beter met elkaar in verband te brengen.

Op basis van eerder haalbaarheidsonderzoek (2010-2011) wordt in samenwerking met het LEI vanaf de eerste helft van 2012 prijsindices van Landbouw (en Visserij) gepubliceerd.

Voor de zogeheten *Main Industrial Groupings* (MIGs) wordt een nieuwe StatLinetabel samengesteld waar naast producentenprijzen meerdere conjunctuurstatistieken in worden opgenomen. De MIGs is een Europees geharmoniseerde classificatie die bestaat uit een vijftal

industrieaggregaten waaronder de kapitaalgoederenindustrie en de consumptiegoederenindustrie.

Voor de Prijsindex Bestaande Koopwoningen (PBK) wordt naast de bestaande tabellen naar provincie en naar grote gemeenten tevens een tabel gepubliceerd naar postcodegebied (op 2 digit niveau als uitgangspunt).

De binnen het speerpunt prijzen ontwikkelde StatLinetabellen worden vanaf 2012 als reguliere tabellen voortgezet. Het gaat om de CPI naar huishoudensgroepen en de prijsindex voor frequente uitgaven. De uitkomsten over de CPI naar verkoopkanaal worden in een artikel belicht.

De tabellen met gemiddelde prijzen worden uitgebreid met een aantal nieuwe artikelen. De uitbreiding komt voort uit de deelname aan het Eurostatprogramma *Multi-Purpose Consumer Price Statistics*.

Vanaf 2012 worden maandelijks gegevens geleverd aan Eurostat voor de flash-raming van de HICP. Voor de maanden waarin nog niet alle prijzen zijn waargenomen, wordt een raming gemaakt.

Geplande output voor het thema Prijzen

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
Consumentenprijzen	3	3	3	3
Producentenprijzen	3	3	3	3
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Bestaande koopwoningen; prijsindex	12	12	12	12
Commerciële dienstverlening	4	4	4	4
Energieprijzen	1	1	1	1
Grond-, weg- en waterbouw (GWW); inputprijsindex	4	4	4	4
Inflatie	64	58	58	58
Nieuwbouwwoningen; inputprijsindex bouwkosten	12	12	12	12
Nieuwbouwwoningen; outputprijsindex bouwkosten	4	4	4	4
Prijsindexcijfers van de productie van gebouwen	2	2	2	2
Producentenprijzen	18	18	18	18
Tarieven drinkwater	1			
D. Microdatabestanden (voor extern onderzoek)	<i>Aantal bestanden</i>			
Consumentenprijzen 2011 1e half jaar	1			
Consumentenprijzen 2012 2e half jaar			1	
Prodcom 2010def			1	
Prodcom 2011vlp			1	

Huurenquête 2012		1
Bestaande koopwoningen 2011	1	

17. Veiligheid en recht

In 2012 verschijnt een internetupdate van de publicatie Rechtspleging civiel en bestuur. Deze publicatie en de jaarlijkse publicatie Criminaliteit en rechtshandhaving worden samen met het WODC van het ministerie van V&J en de Raad voor de rechtspraak verzorgd.

In 2012 verzorgt het CBS wederom de uitvoering van de IVM. De IVM is een samenwerkingsverband tussen het CBS en de ministeries van BZK en V&J en een facilitaire bijdrage van het Bureau Veiligheidsmonitor (bVm) van het *Netherlands Institute for City Innovation Studies* (NICIS). Naast de landelijke meting die door het CBS wordt uitgevoerd, werken ook gemeenten, (stads)regio's en/of politiekorpsen mee aan deze monitor. Voor de waarneming van 2012 is een gedeeltelijke herziening van de vragenlijst gepland. Er wordt tevens rekening gehouden met de aanstaande Europese verordening inzake statistieken over veiligheid en criminaliteit.

Geplande output voor het thema Veiligheid en recht

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
Rechtsbescherming	1			
Veiligheid	1			
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Adopties			2	
Asielverzoeken	6	4	2	2
Bestuursrecht			2	
Bijzondere procedures		2		
Brandweer	6		1	1
Civiele rechtszaken	1			
Criminaliteit	2		1	
Echtscheidingsprocedures		2		
Faillissementen	18	18	22	18
IVM naar politieregio	5			
IVM, ervaringen van burgers met politie en preventiemaatregelen naar buurt- of persoonskenmerken				4
IVM, leefbaarheid, onveiligheid en slachtofferschap naar buurt- en persoonskenmerken				6

Jeugdmonitor	2		1	5
Kerncijfers rechtspraak				1
Kerncijfers strafrecht				2
Misdrijven			7	
Penitentiaire inrichtingen			2	
Schuldsaneringen	4	4	4	4
Slachtofferhulp		2		
Veiligheidszorg	1			2
Verblijfsvergunningen		4		
Verdachten		7		
Voogdij			1	
C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
Brandweerstatistiek 2011 <i>Papieren uitgave</i>				1
Brandweerstatistiek 2011 <i>E-book</i>				1
Criminaliteit en rechtshandhaving 2011			1	
Rechtspleging civiel en bestuur 2011	1			
Integrale Veiligheidsmonitor 2011 - Landelijke rapportage	1			
Integrale Veiligheidsmonitor 2011 - Tabellenrapport	1			
Integrale Veiligheidsmonitor 2011 - Factsheets	1			
D. Microdatabestanden (voor extern onderzoek)	<i>Aantal bestanden</i>			
HALT-jongeren 2011			1	
Herkenningssysteem 2010			1	
Herkenningssysteem 2011 voorlopig			1	
Slachtofferhulp 2011				1

18. Verkeer en vervoer

Halfjaarlijks organiseert het CBS expertbijeenkomsten op het gebied van wegvervoer en autohandel. Doel van deze bijeenkomsten is het versterken van de contacten tussen het CBS en stakeholders door het uitwisselen en toetsen van cijfers, alsook het bespreken van nieuwe ontwikkelingen en klantenwensen.

Voor het goederenwegvervoer worden in 2012 op basis van een tijdreeksmodel sneller en frequenter (op kwartaalbasis) index- en ontwikkelingscijfers op StatLine gepubliceerd.

Het Containeronderzoek wordt in 2012 verder opgenomen in de zeevaartstatistiek. Na ontwikkeling en implementatie van een bijschattingsmethodiek ontstaat er reguliere output. Via het containeronderzoek komen we te weten wat er in de grote zeecontainers zit, die veelal bij de haven van Rotterdam ons land binnen komen.

Geplande output voor het thema Verkeer en vervoer

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Binnenvaart		1	1	
Goederenvervoer per spoor			1	
Indexcijfers verkeersintensiteit		2		2
Internationale goederenstromen; transport, handel en doorvoer				2
Kwartaalreeksen wegvervoer				1
Luchtvaart	9	12	9	9
Luchtvloot	1			
Mobiliteit van personen		10		
Motorvoertuigen	3	4	12	4
Park bromfietsen		1		
Regio en ruimte		1		2
Speerpunt mobiliteit		3		2
Transportbedrijven	2	2	4	2
Verkeersprestaties				7
Vervoer per pijpleiding	1	1	1	1
Zeevaart	1	1	1	1
C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
Het nieuwe woon- werkverkeer	1			

19. Vrije tijd en cultuur

De twee financieel-economische cultuuronderzoeken musea en podiumkunsten worden herontworpen in 2012. In samenspraak met belanghebbende partners (het ministerie van OCW, sectorinstituten en brancheorganisaties) wordt de inhoud van het onderzoek geactualiseerd. Beide onderzoeken rapporteren vanaf het verslagjaar 2013 in een nieuwe vorm. Het herontwerp van het onderzoek musea levert op de langere termijn mogelijk een bescheiden administratieve lastendrukwinst (ongeveer 500 minder CBS-enquêtes iedere 2 jaar) door overgang op een externe databron (MUSEANA).

Over sport stelt het CBS de eerste versie van een satellietrekening sport op, gefinancierd door het ministerie van VWS. Halverwege 2012 worden de eerste cijfers van deze rekening gepubliceerd.

De gegevens over het verblijf in Nederlandse logiesaccommodaties worden uitgebreid en (deels) vervroegd gepubliceerd.

Geplande output voor het thema Vrije tijd en cultuur

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
Tijdsbesteding en vrijetijdsbesteding				1
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Audiovisueel				
Cultuur	1		1	2
ICT-gebruik				2
Kerkelijke gezindte en kerkbezoek	1			
Kunstzinnige vorming				1
Logiesaccommodaties	39	39	46	39
Maatschappelijke participatie			2	
Musea	4			
Openbare bibliotheken			1	
Recreatie	1			
Vakantiegedrag		26		
Vrije tijd			2	
Wintersportvakanties		1		
C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
Religie in Nederland <i>Papieren uitgave</i>		1		
Religie in Nederland <i>E-book</i>		1		
Toerisme en recreatie in cijfers 2012				1
Toerisme in Nederland - het gebruik van logiesaccommodaties 2011			1	
Vakanties van Nederlanders 2011		1		
Sociale samenhang en welzijn				1
D. Microdatabestanden (voor extern onderzoek)	<i>Aantal bestanden</i>			
ICT-gebruik 2011	1			

20. Caribisch Nederland

Sinds 10 oktober 2010 is het CBS verantwoordelijk voor de statistieken over Bonaire, Saba en Sint Eustatius, samen ook wel Caribisch Nederland genoemd. De CCS heeft het Statistisch Programma Caribisch Nederland vastgesteld, bestaat uit statistieken over prijzen, bedrijven, demografie, gezondheidszorg, internationale handel, transport, arbeidsmarkt en energie en water.

In 2012 wordt voor het eerst gepubliceerd over bedrijvenconjunctuur in Caribisch Nederland. Ook wordt in 2012 over de inflatie over 2011 in Caribisch Nederland gepubliceerd. Dit is voor Sint Eustatius en Saba het eerste jaarcijfer ooit.

In het kader van de wet Financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba verzorgt het CBS de methodologie en de ondersteuning van het College financieel toezicht (Cft). Dit betreft de waarneming en de verwerking van informatie die noodzakelijk is voor de rapportage over de voorlopige uitgaven-, inkomsten-, tekort- en schuldcijfers van de collectieve sector van deze openbare lichamen.

Geplande output voor Caribisch Nederland

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
Inflatie	1	1	1	1
Bedrijvensector	1			
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Minimum loon			2	
Energie en water			2	
Inflatie	2	2	2	2
Internationale handel Caribisch Nederland		2		
Verkeer en vervoer Caribisch Nederland			2	
Bedrijvensector	2			
Bevolking		2		
C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
Bedrijvensector		1		

21. Dossiers en overige niet-themagebonden output

In 2011 zijn in het kader van onderzoek naar de relatie tussen ICT en economische groei verschillende bijdragen geleverd aan een door Eurostat gefinancierd project ESSLimit. Dit project loopt door in 2012. Omdat het zwaartepunt qua analyse in 2012 valt, zijn er voor dat jaar verschillende (wetenschappelijke) publicaties voorzien. Deze publicaties gaan over het belang van ICT voor de bedrijfsprestaties op basis van de internationale data.

In 2010 en 2011 is door het CBS, in samenwerking met UNU-MERIT, een onderzoeks- en trainingscentrum van de *United Nations University*, onderzoek gedaan naar de relatie tussen innovatie en productiviteit. Deze samenwerking is eind 2011 bestendigd door de detachering van een CBS-onderzoeker bij UNU-MERIT. Deze onderzoeker gaat in 2012 werken aan de ontwikkeling van een methode voor het analyseren van de effecten van en de interactie tussen diverse aanpassingen van innovatiestrategieën bij bedrijven. Dit wordt concreet toegepast bij onder andere een analyse van verschillende typen ecologische innovaties en de bijdragen van deze innovaties aan de (energie)efficiency van bedrijven. Dit resulteert in een methodologisch paper en een artikel in een wetenschappelijk tijdschrift. Een toegankelijke samenvatting van dit onderzoek verschijnt in 2012 in de themapublicatie *Groene groei in Nederland*.

Het CBS publiceert eens per twee jaar een overzicht van de stand van het land in de publicatie *De Nederlandse samenleving*. In 2012 wordt dit overzicht weer gepubliceerd.

Het definitieve SSB beslaat inmiddels elf jaar. In 2011 is gestart met de revisie van het SSB. Dit wordt in 2012 afgerond met de revisie van de verslagjaren 1999-2005. Uiteraard worden ook de definitieve gegevens van het verslagjaar 2010 in 2012 opgeleverd.

In 2012 is de nieuwe Europese nomenclatuur van territoriale eenheden voor de statistiek *Nomenclature of Territorial Units for Statistics* (NUTS) actief. Alle (regionale) dataleveringen aan Eurostat moeten voldoen aan de nieuwe indeling. Verder verplicht Eurostat het CBS om in 2012 voor diverse statistische domeinen tijdreeksen samen te stellen op basis van de nieuwe regionale indeling.

In 2012 start een nieuwe dataverzamelingsronde van het Europese stedenproject *Urban Audit*. Het doel van de *Urban Audit* is de kwaliteit van de leefomgeving in Europese steden in kaart te brengen en het wordt uitgevoerd onder auspiciën van de Europese Commissie. Het aantal Nederlandse steden in de *Urban Audit* zal worden vergroot van 27 naar 52. Het aantal te verzamelen indicatoren is in de komende audit wat minder uitgebreid dan in de vorige ronde, zo'n 175 in 2012 ten opzichte van 250 in 2007.

De concrete invulling van het tienjaarlijkse Europese volkstellingprogramma 2011 wordt beschreven in de uitvoeringsverordeningen. De invulling van het volkstellingsprogramma 2011 heeft, in vergelijking met het programma voor 2001, geleid tot aanzienlijke additionele datawensen. Een belangrijke ontwikkeling in 2012 is de start van de cijferproductie voor de Volkstelling 2011. Het jaar wordt benut voor het verzamelen van alle gegevens over 2011 voor het samenstellen van de tabellen van de Volkstelling 2011, het verder testen van de methode en

deze tabellen te schatten en om te zetten in het verplicht gestelde aanleveringsformaat *Statistical Data and Metadata eXchange* (SDMX). SDMX wordt de internationale standaard voor gegevensuitwisseling met Eurostat. Ook wordt in 2012 onderzocht welke eisen de statistische beveiliging stelt aan de op te leveren tabellen.

In 2012 wordt een aantal lange tijdreeksen ontwikkeld en gepubliceerd. Onderwerpen zijn statistieken over de overheidsfinanciën van provincies en waterschappen, banen, cao-lonen, huishoudens en de lange tijdreeks NR 1900-1969. Daarnaast wordt een aantal tijdreeksen gerepareerd. Tevens wordt ingespeeld op actuele vragen om ondersteuning, bijvoorbeeld bij breuken veroorzaakt door vernieuwing in de keten van economische statistieken.

Dossiers en overige niet thema gebonden output

Onderwerp	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
A. Persberichten en digitale conjunctuurberichten	<i>Aantal berichten</i>			
Conjunctuurklok en bedrijfsinvesteringen	6	6	6	6
B. Geactualiseerde of nieuwe StatLinetabellen	<i>Aantal tabellen</i>			
Conjunctuur	18	18	18	20
Economische activiteit bedrijven			1	
Producentenprijzen		1		
Aandachtswijken		1	1	
Economische activiteit bedrijven		1		
Regio en ruimte	2	1	2	1
C. Papieren en digitale publicaties	<i>Aantal publicaties</i>			
Boek conferentie 2012			1	
Statistisch jaarboek 2012 <i>Papieren uitgave</i>		1		
Statistisch jaarboek 2012 <i>E-book</i>		1		
Statistical yearbook 2012 <i>Papieren uitgave</i>		1		
Statistical yearbook 2012 <i>E-book</i>		1		
Etalageboek 2012 <i>Papieren uitgave</i>			1	
Etalageboek 2012 <i>E-book</i>			1	
Eindejaarsboek 2012 <i>Papieren uitgave</i>				1
Eindejaarsboek 2012 <i>E-book</i>				1
De Nederlandse samenleving 2012 <i>Papieren uitgave</i>				1
De Nederlandse samenleving 2012 <i>E-book</i>				1
Jaarrapport Integratie 2012 <i>Papieren uitgave</i>				1
Jaarrapport Integratie 2012 <i>E-book</i>				1
Emancipatiemonitor 2011				1
Buurtkaart met cijfers 2009	1			
Buurtkaart met cijfers 2010	1			
Buurtkaart met cijfers 2011	1			
Indeling in 12 provincies 2012 (1:400.000)	1			

Indeling in 12 provincies 2012 (1:800.000)	1	
Indeling in 40 corop gebieden 2012 (1:800.000)	1	
Indeling in 40 corop-gebieden 2012 (1:400.000)	1	
Indeling in 22 stadsgewesten en stedelijke agglomeraties 2012 (1:800.000)	1	
D. Microdatabestanden (voor extern onderzoek)	<i>Aantal bestanden</i>	
OVIN 2011	1	
Sociaal Statistisch Bestand 2010		33
Voornaamste Inkomensbron		1
Opleidingsniveau (OPLNIV)		1
Nabijheidsstatistiek 2010		1

Bijlage C: Dataleveringen aan Eurostat

Onderwerp (Eurostat domains)	Kwartaal van verschijnen			
	Q1	Q2	Q3	Q4
	aantal dataleveringen			
Adult Education Survey			1	1
Agri-environmental Statistics		3	3	
Agricultural Structure - Production				1
Air Transport	9	9	9	9
Animal Production	9	5	5	5
Asylum Statistics	24	17	17	17
Balance of Payments - International Trade in Services, direct investments			6	
Business Registers		1		
Causes of Death		1		
Community Innovation Survey		2		
External Trade	9	10	9	9
Economic Accounts for Agriculture and Forestry (EAA/EAF)			4	
Continuing Vocational Training Survey		3		
Crime Statistics	1			
Crop Production Statistics	5	1	5	1
Demographic Statistics at National Level		1	1	1
Demographic Statistics at Regional Level	1			
Statistics according to Article 4.4 of Regulation 862/2007	2			
Earnings Data		3		3
Education Statistics (handicap included).			7	
Enforcement of Immigration Legislation Statistics	4			
Energy Statistics	31	27	27	36
EuroGroups Register	1	1	1	1
Excessive Deficit Procedure	1		1	
Environmental Monetary Flow Accounts				3
Environmental Physical Flow Accounts			1	
ESAP2 - Aggregates - Main Aggregates	5	5	5	5
ESAP2 - Aggregates - Main Breakdowns			5	1
ESAP2 - Government - COFOG				1
ESAP2 - Government - Quarterly Debt	1	1	1	1
ESAP2 - Financial - Financial Accounts			1	
ESAP2 - Government - Government Accounts	1		1	
ESAP2 - Government - Quarterly Financial Accounts for General Government	1	1	1	1
ESAP2 - Regional - Regional Accounts				3
ESAP2 - Sector Accounts (Modules 40401 and 41200)	1	1	2	1
ESAP2 - Aggregates - Stocks				2
ESAP2 - Government - Short-Term Public Finance	2	2	2	2
ESAP2 - SupUseIO - Supply, Use and Input-Output Tables				4
European statistics about social protection.		3	2	1
Fishery Statistics		1		3
Food Safety			4	
Gross National Income			1	
Healthcare Non-Expenditure		2		
Harmonised Consumer Price Index	7	6	7	6
Household Budget Survey				1

Information Society Statistics		1		3
Carriage of Goods by Inland Waterways	2	6	2	2
Joint Questionnaire Non-Monetary Health Care		4		
Job Vacancy Statistics	2	1	1	1
Labour Cost Data		2	1	
Labour Cost Index	1	1	1	2
Labour Force Survey	1	1	1	1
Migration Statistics				15
Milk Statistics	3	3	4	3
Maritime Transport	3	3	8	3
Nomenclature of Territorial Units for Statistics			1	
Ornamental Plantations			1	
Purchasing Power Parities	1	3	6	2
Industrial Production.		1		
Rail Transport Statistics	2	6	3	1
Research and Development on Science and Technology		2		
Labour Market Statistics	2	2		
Residence Permits		8		
Carriage of Goods by Road	4	4	4	4
Residential Property Price Indices	4	5	4	4
RECAST- Structural Business Statistics - Business Demography		6		
RECAST - Structural Business Statistics - Annex 8 - Business Services		4		
RECAST - Structural Business Statistics - Annex 6 - Credit Institutions				10
RECAST Structural Business Statistics - Annex 4 - Construction		4		2
RECAST Structural Business Statistics - Annex 2 - Manufacturing		8		2
RECAST - Structural Business Statistics - Annex 5 - Insurance services				8
RECAST - Structural Business Statistics - Annex 7 - Pension Funds				6
RECAST - Structural Business Statistics - Annex 1 - Services		4		3
RECAST - Structural Business Statistics - Annex 3 - Trade		6		2
Structural Business Statistics (development project) -				
Development project on FATS - foreign affiliates statistics			2	
Structural Business Statistics - Quality Reports	8			
Survey on Income and Living Conditions	4			7
Short Term Statistics on Construction	11	11	11	11
Short-term Statistics on Industry	15	15	15	15
Short-term Statistics on Retail Trade	4	4	4	4
Short-term Statistics on Services	3	3	3	3
Tourism Statistics	4	7	4	4
Transport Common Eurostat OECD and UNECE Questionnaire				1
Unemployment Statistics	3	3	3	3
Waste Statistics				7

Bijlage D: Begroting 2012

In deze bijlage wordt een overzicht gegeven van de gebudgetteerde kosten en wordt een toelichting gegeven op de belangrijkste ontwikkelingen hierin.

Winst en verliesrekening

Tabel 1 geeft het budget voor 2012. Dit budget is opgesteld op basis van de door de divisies ingediende budgetten.

Resultaat 2012

Het totaalresultaat bedraagt € 0,6 miljoen positief. In deze begroting is rekening gehouden met de taakstelling Rutte van € 6,7 miljoen.

Tabel 1: Winst en verliesrekening

Bedragen in duizenden euro's	Budget 2012	Prognose 2011	Budget 2011	Realisatie 2010
Omzet	183.757	188.033	184.088	188.958
Omzet derden	19.427	20.327	17.100	20.609
TOTAAL BEDRIJFSOPBRENGSTEN	203.184	208.360	201.188	209.567
Personele lasten	139.532	139.376	139.878	144.186
Extern personeel	11.101	13.085	13.310	15.509
Huisvesting	14.257	13.581	13.912	13.628
Bureaunkosten	5.852	5.360	6.019	5.221
Automatiseringskosten	5.725	5.809	7.461	5.288
Totaal reis- en verblijfskosten	4.612	4.416	4.415	4.814
Totaal advieskosten	3.777	2.179	2.264	2.511
Overige bedrijfslasten	5.032	1.772	2.782	3.586
Afschrijvingen	9.501	5.893	6.437	9.110
BEDRIJFSLASTEN	199.389	191.471	196.478	203.853
Rente	-250	-250	-250	-773
Resultaat	3.545	16.639	4.460	4.941
Dotatie voorzieningen	-3.000	-12.500	-7.500	-4.125
TOTAAL RESULTAAT	545	4.139	-3.040	816

Toelichting Winst en verliesrekening

Netto omzet Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie

Onder de omzet EL&I zijn de in 2012 te ontvangen gelden ten behoeve van de uitvoering van het werkprogramma opgenomen. De vergoedingen REO 2000 betreft de aflossingen van de vorderingen die het CBS op EL&I heeft in het kader van de reorganisatie 2000.

Bedragen in duizenden euro's	Budget 2012
Ontwerpbegroting 2012	185.353
EU verplichtingen, 12e tranche	3.329
Correctie EU 11e tranche	-162
Loonbijstelling 2011	2.325
Taakstelling Rutte	-6.707
Vergoeding REO 1999-2000	-681
Veiligheidmonitor	300
TOTAAL OPBRENGST EL&I	183.757

Omzet derden

Hieronder vallen werk-voor-derden projecten, projecten voor Eurostat en *shared service* projecten.

Personele lasten

Deze zijn gebaseerd op de verwachte middelloonsom 2012. Er is rekening gehouden met een bezetting van 1.900 VTE.

Extern personeel

De belangrijkste posten die hieronder vallen, zijn het inhuren van externen ten behoeve van werk voor derden en *shared service* projecten, en de kosten voor inhuur van externe ICT-capaciteit.

Advieskosten

De advieskosten nemen in 2012 toe als gevolg van additionele projecten, met name op het gebied van procesvernieuwing.

Overige bedrijfslasten

De toename van de overige bedrijfslasten in 2012 is onder andere het gevolg van kosten in 2012 van luchtfoto's voor de statistiek bodemgebruik en van kosten van enquêtering voor extra werk voor derden.

Overige materiële kosten

Overige materiële kosten betreffen huisvestings-, bureau- en automatiserings-, en reis- en verblijfkosten. Deze kosten liggen in lijn met 2011.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingen nemen in 2012 toe, omdat de per 1 januari 2009 op de materiële vaste activa in mindering gebrachte resterende ICT-intensiveringsgelden eind 2011 volledig zijn afgeschreven. In de afschrijvingskosten zijn tevens de afschrijvingen op het nieuwe rekencentrum opgenomen.

Rente

De rentelasten liggen in lijn met 2011.

Bijlage E: Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator	Omschrijving	Streefwaarde 2012
1a. Realisatie publicatiekalender: persberichten	Percentage op de geplande datum gepubliceerde persberichten.	90 procent van de geplande persberichten moet op of voor de geplande publicatiedatum zijn gehaald.
1b. Realisatie publicatiekalender: verplichte EU-leveringen	Percentage op de geplande datum gerealiseerde leveringen aan Eurostat.	90 procent van de dataleveringen aan Eurostat moet op of voor de geplande datum hebben plaatsgevonden.
2. Aantal formele correcties op publicaties	Aantal persberichten dat met een (nieuw) persbericht wordt gecorrigeerd.	Maximaal 3 persberichten per jaar
3.1 Afwijking tussen voorlopige en definitieve cijfers: Economische groei	Het aantal keer dat de definitieve kwartaalcijfers voor de economische groei van een jaar meer dan 0,75 procentpunt afwijken van de flash-ramingen voor de kwartalen van dat jaar.	Voor minimaal drie kwartalen van een jaar moet de afwijking kleiner zijn dan 0,75 procentpunt.
3.2 Afwijking tussen voorlopige en definitieve cijfers: Internationale handel	Het aantal afwijkingen van meer dan 4 procent tussen de voorlopige en definitieve cijfers van de onderdelen van de 6-wekenversie van de maandcijfers van de internationale handel.	Minimaal 80 procent van de verschillen (dus minimaal 39 van de 48 resultaten) moeten minder dan 4 procent bedragen.
3.3 Afwijking tussen voorlopige en definitieve cijfers: Bevolkingsgroei	Deelindicator jaarcijfer: de absolute afwijking van de som van de voorlopige maandcijfers van de bevolkingsgroei met het definitieve jaarcijfer. Deelindicator maandcijfers: het aantal keren dat de definitieve cijfers van de bevolkingsgroei voor de maanden van het voorafgaande kalenderjaar meer dan 4 duizend afwijken van de voorlopige cijfers.	Gecumuleerd over de twaalf maanden mag de afwijking niet groter zijn dan 16 duizend. Voor minimaal acht van de twaalf maanden moet de afwijking van het maandcijfer kleiner zijn dan 4 duizend
4. Reductie enquêtedruk	Uitkomst van de jaarlijkse administratieve lasten zoals gemeten door de 'enquête-drukmeter' (EDM)	De administratieve last door enquêtedruk voor het bedrijfsleven mag in 2012 niet meer bedragen dan de lastendruk in 2011 en wordt zoveel mogelijk gereduceerd in lijn met de doelstelling om in 2015 een reductie tussen de 20 procent en 30 procent te realiseren ²

² Zoals nader toegelicht in de Voortgangsrapportage regeldruk bedrijven van Prinsjesdag 2011 vereist de realisatie van deze doelstelling zowel wijzigingen uitgevoerd door het CBS als wijzigingen in de Europese regelgeving. Op basis van haalbaarheids-onderzoeken, waarbij ook inzicht wordt verkregen in de hiermee gepaard gaande kosten, vindt nog definitieve besluitvorming plaats.

Bijlage F: Overzicht gebruikte afkortingen

Afkring	Betekenis
aio	assistent in opleiding
AKW	Algemene Kinderbijslagwet
ANW	Algemene Nabestaanden Wet
AOW	Algemene Ouderdomswet
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto Binnenlands Product
BFS	Bijstandsfraudestatistiek
(wet) BIG	Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg
BTW	Belasting over de Toegevoegde Waarde (omzetbelasting)
BVM	Bureau Veiligheidsmonitor
BZK	ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CITO	Instituut voor Toetsontwikkeling
COEN	Conjunctuurenquête Nederland
Cft	College financieel toezicht
CPA	Statistical Classification of Products by Activity
CPB	Centraal Planbureau
CPI	Consumentenprijsindex
CVO	Continu Vakantie Onderzoek
DHD	Dutch Hospital Data
DNB	De Nederlandsche Bank
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EAA/EAF	Economic Accounts for Agriculture and Forestry
EBB	Enquête Beroepsbevolking
ECB	Europese Centrale Bank
EFQM	European Foundation for Quality Management
EIB	Economisch Instituut Bouwnijverheid
EIM	Economisch Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf
EL&I	ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
EMU	Economische en Monetaire Unie
ESR	Europees Systeem Nationale en Regionale Rekeningen
ESSnet	European Statistical System network
EU	Europese Unie
EUR	Erasmus Universiteit Rotterdam
Eurostat	Europees Bureau voor de Statistiek
Evo	Eigen Vervoerders Organisatie
FAO	Voedsel- en Landbouworganisatie
GGD	Gemeentelijke (gewestelijke / gemeenschappelijke) gezondheidsdienst

GPS	Global Positioning System
HICP	Geharmoniseerde Europese consumentenprijsindex (Harmonised Index of Consumer Prices)
HLG-BAS	High Level Group for Strategic Developments in Business Architecture in Statistics
HRM	Human Resources Management
HSMR's	Hospital Standardized Mortality Ratios
IBI	Interbestuurlijke Informatie
ICT	Informatie- en CommunicatieTechnologie
IHG	Internationale Handel Goederen
I&M	ministerie van Infrastructuur en Milieu
IPA	Instrument for Pre-Accession Assistance
IT	Informatie Technologie
IVM	Integrale Veiligheidsmonitor
KDS	kleinedomeinschattingen
KvK	Kamer van Koophandel
KS	Korte termijn Statistieken
KVZ	Kwartaalstatistiek Vacatures en Ziekteverzuim
LEI	Landbouw Economisch Instituut
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MEETS	Modernization of European Enterprise and Trade Statistics
MIGs	Main Industrial Groupings
MJP	Meerjarenprogramma
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MOA	MarktOnderzoekAssociatie
NETSPAR	Network for Studies on Pensions, Aging and Retirement
NICIS	Netherlands Institute for City Innovation Studies
NIDI	Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut
NOC*NSF	Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie
NR	Nationale Rekeningen
NUTS	Nomenclature of Territorial Units for Statistics
NVBR	Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding
NWO	Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
OCW	ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OVIN	Onderzoek Verplaatsingen in Nederland
PBL	Planbureau voor de Leefomgeving
PBK	Prijsindex Bestaande Koopwoningen
PIAAC	Programme for the International Assessment of Adult Competencies
PRODCOM	Products of the European Community
PS	Productie Statistieken
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
ROA	Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt

RUG	Rijksuniversiteit Groningen
SAM	social accounting matrix
SBI	Standaard BedrijfsIndeling
SBR	Standard Business Reporting (programma)
SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
SDMX	Statistical Data and Metadata eXchange
SEEA	System of Environmental-Economic Accounts
SFGO	jaarstatistiek financiën van grote onderneming
SGP	stabiliteits- en groeipact
SIER	speerpunt Internationale Economische Relaties
SPWi	Servicepunt Welzijnsinformatie
SNA	System of National Accounts
SSB	Sociaal Statistisch Bestand
SZW	ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TLN	Transport en Logistiek Nederland
TNO	Nederlandse organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation
UNSD	United Nations Statistics Division
UvA	Universiteit van Amsterdam
UM	Universiteit Maastricht
UNECE	United Nations Economic Commission for Europe
UNU-MERIT	United Nations University Maastricht Economic and Social Research Institute on Innovation and Technology
UU	Universiteit Utrecht
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VIRIS	Visserij Registratie en Informatie Systeem
V&J	ministerie voor Veiligheid en Justitie
VMR	Veiligheidsmonitor Rijk
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VNO-NCW	Verbond van Nederlandse Ondernemingen - Nederlands Christelijk Werkgevers- verbond
VSNU	Vereniging van Nederlandse Universiteiten
VTE	voltijdequivalent
VTV	Volksgezondheid Toekomst Verkenning
VU	Vrije Universiteit (Amsterdam)
VWS	ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wajong	Werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WIJ	Wet Investeren Jongeren
WHO	Wereld Gezondheidsorganisatie
WKO	Waarborgfonds Kinderopvang
WODC	Wetenschappelijk onderzoeks- en documentatiecentrum
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WTO	World Trade Organisation
WUR	Wageningen Universiteit en Researchcentrum

WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWIK	de Wet Werk en Inkomen Kunstenaars
WWNV	Wet Werken naar Vermogen
XML	eXtended Mark-up Language